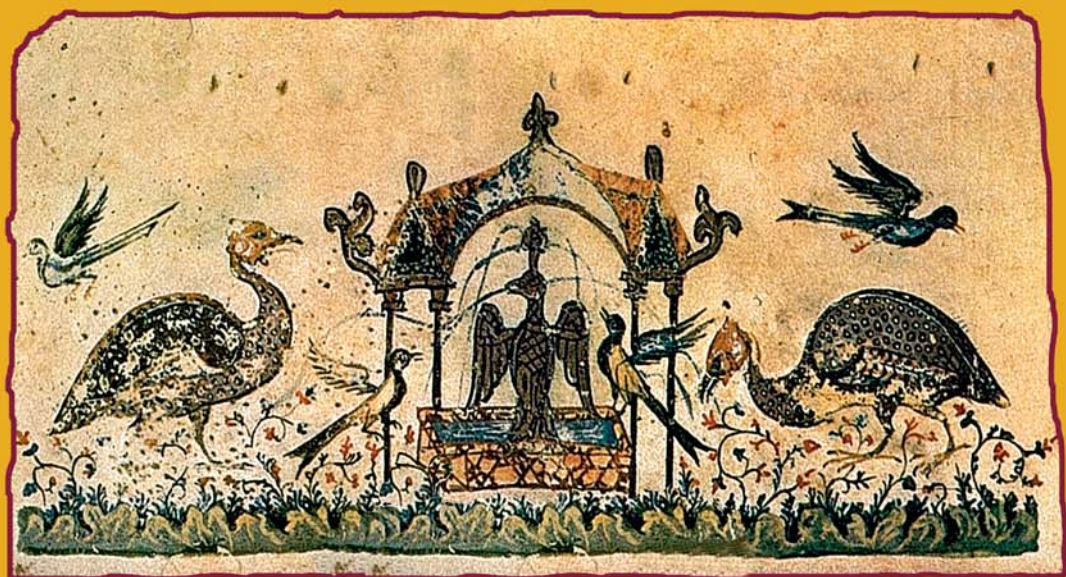

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έτος 60 – Τεύχος 9

Όκτώβριος 2011

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ του Μακ. Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Κλάδου Εκδόσεων τής Ἐπικοινωνιακῆς καί Μορφωτικῆς
Ἑπιχειρήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κηφισίας κ. Κύριλλος

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ: Ἀλέξανδρος Ἰ. Κατσιάρας

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ 2010 ΜΕ ΕΝΙΑΥΣΙΑ ΘΗΤΕΙΑ: π. Δημήτριος Τζέρπος, π. Σωφρόνιος Γκουτζίνης, π. Νεόφυτος Ραφαηλίδης, π. Γεράσιμος Ζαμπέλης, π. Ἀθανάσιος Γρίκας καί ὁ κ. Παναγιώτης Σκαλτσῆς, – ΥΠΕΥΘΥΝΗ ἸΛΗΣ: Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη. – ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Χαράλαμπος Κωστόπουλος – ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ: Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη, Κων. Χολέβας καί Βασίλειος Τζέρπος. – ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἑπεύθυνος Τυπογραφείου: Ν. Κάλτζιας, Ἰασίου 1 – 115 21 Ἀθήνα, Τηλ.: 210-7272.356 – Fax 210-7272.380. Τιμή τεύχους 1 € (γιά ὅσους δέν τό δικαιούνται δωρεάν).

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ:

Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21, ΑΘΗΝΑ Τηλ: 210 72.72.253, Fax: 210 72.72.251
e-mail: efimerios@ecclesia.gr

Ἐξώφυλλο: Λεπτομέρεια ψηφιδωτοῦ ἀπό τό Καθολικό τῆς Νέας Μονῆς Χίου.
Τό Περιοδικό «Ἐφημέριος» δέν εὐθύνεται γιά τό γλωσσικό ἰδίωμα τῶν ἀρθρογράφων του.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Έτος 60

Όκτώβριος 2011

Τεύχος 9

Περιεχόμενα

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΤΣΙΑΡΑ	
Είσοδικόν	3
ΑΛΕΞΗ ΛΙΟΛΗ	
Άλέξανδρος Παπαδιαμάντης. Απόπειρα αισθητικής προσέγγισης . . .	4
ΠΡΕΣΒ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	
Πώς καταγράφηκαν τά λόγια του Ίησού;	7
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Ι. ΣΚΑΛΤΣΗ	
Ή ιερολογία του Γάμου κατά τον άγιο Συμεών Θεσσαλονίκης	8
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Σ. ΚΑΡΙΩΤΟΓΛΟΥ	
Τό ύλικό τής κατήχησης (Δ)	13
ΠΡΩΤ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΠΙΝΑΚΟΥΛΑ	
Ό άρχοντας πού έφυγε λυπημένος	15
ΑΡΧΙΜ. ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ Γ. ΜΥΡΟΥ	
Όρθοδοξία και Αίρεση στίς σχέσεις Έκκλησίας - Πολιτείας	19
ΠΡΩΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΛΛΙΑΝΟΥ	
Ή θλιμμένη Παναγία	21
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ	
Άγιος ιερομάρτυς Λουκιανός ό πρεσβύτερος	23
Έπικοινωνία	25
Ή Βιβλιοθήκη του Έφημερίου	27
Βιβλιοπαρουσίαση	28
Μηνολόγιο	31
Έφημεριακά	32

«Ὁ Σωτήρας, ὅταν ἐμφανίστηκε στόν κόσμο στόν Ἰορδάνη, ἀπό ἐδῶ ἔκανε τήν ἀρχή. Δηλαδή μετά τό βάπτισμα τόν ὀδήγησε τό Πνεῦμα στήν ἔρημο καί νήστεψε σαράντα μέρες καί σαράντα νύχτες. Ἔτσι καί ὅλοι ὅσοι βγαίνουν ἀπό τόν κόσμο, γιά ν' ἀκολουθήσουν τά βήματά Του, θέτουν αὐτό ὡς θεμέλιο στήν ἀρχή τοῦ ἀγώνα τους. [...] Γι' αὐτό ὡς τότε τό γένος τῶν ἀνθρώπων δέ γνώριζε τή νίκη καί ὁ διάβολος δέν δοκίμασε ποτέ τήν ἡττα ἀπό τή φύση μας, ἀλλά μ' αὐτό τό ὄπλο ἐξαρχῆς ἔχασε τή δύναμή του. Καί ὁ ἀρχηγός καί πρωτότοκος τῆς νίκης ἦταν ὁ Κύριός μας, ὥστε ἔβαλε τό πρῶτο στεφάνι τῆς νίκης πάνω στή φύση μας. Καί ὅταν ὁ διάβολος δεῖ αὐτό τό ὄπλο σέ κάποιον ἄνθρωπο, ἀμέσως φοβᾶται ὁ ἀντίπαλος καί τύραννος, διότι τοῦ ἔρχεται στό νοῦ καί θυμᾶται τήν ἡττα του ἀπό τό Σωτήρα στήν ἔρημο καί συντριβεται ἡ δύναμή του καί καίγεται μέ τή θέα τοῦ ὄπλου πού μᾶς δόθηκε ἀπό τόν ἀρχιστράτηγό μας. Ποιό ὄπλο εἶναι πιό δυνατό ἀπό αὐτό καί ποιό ὄπλο δίνει θάρρος στήν καρδιά κατά τήν πάλη ἐνάντια στά πνεύματα τῆς πονηρίας, ὅσο ἡ πείνα πού δοκιμάζουμε γιά χάρη τοῦ Χριστοῦ; Πραγματικά ὅσο κοπιάζει καί κακοπαθεῖ τό σῶμα τόν καιρό, κατά τόν ὁποῖο περικυκλώνει τόν ἄνθρωπο ἡ φάλαγγα τῶν δαιμόνων, τόσο ἐνισχύεται ἡ καρδιά του ἀπό τήν πίστη».

Ἰσαάκ τοῦ Σύρου, Τά ἀσκητικά, Λόγος ΠΕ',
Χ. Σπανός, σσ. 334-336, ΕΠΕ φ8γ, σσ. 248-252.

Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης Ἀπόπειρα αἰσθητικῆς προσέγγισης

Ἀλέξη Λιόλη,
φιλόλογου

ΜΗΝΗΜΟΝΕΥΟΥΜΕ Ἀλέξανδρο Παπαδιαμάντη ὄχι μόνο ἐπειδὴ τό ὀρίζει ὁ ποιητής* («Ὅπου καί νά σᾶς βρῖσκει τό κακό, ἀδελφοί, ὅπου καί νά θολώνει ὁ νοῦς σας... μνημονεύετε Ἀλέξανδρο Παπαδιαμάντη»), ἀλλά κυρίως ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ τό ἐπιτάσσει. Μνημονεύουμε Ἀλέξανδρο Παπαδιαμάντη καί μέ μία ἐπιπλέον ἀφορμὴ, καθὼς φέτος συμπληρώνονται ἑκατό χρόνια ἀπὸ τὴν κοίμηση τοῦ σκιαθίτη «ἀγίου» τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων (2 Ἰανουαρίου 1911) καί 160 χρόνια ἀπὸ τὴ γέννησή του (4 Μαρτίου 1851). Καί ἐπιθυμοῦμε νά ψηλαφήσουμε μέ πίστη τό σῶμα τοῦ ἔργου του. Νά ἀτενίσουμε ξανά τό αἰσθητικό του πρόσωπο, πού παραμένει καθαρὸ καί διαυγές, ἀνέγγιχτο ἀπὸ τὴ σκόνη τοῦ χρόνου κι ἀπὸ τίς κατά καιρούς μίζερες ἐπικαλύψεις τῶν διαφόρων κριτικῶν προσεγγίσεων. Ἐνα σύντομο βιογραφικό, γραμμένο σέ πρῶτο πρόσωπο, θά ἀνοιγε τό δρόμο σέ μία πρώτη ἐπαφὴ μας μέ τὴν κατὰ τόν Κ.Π. Καβάφη «κορυφὴ τῶν κορυφῶν»:

«Ἐγεννήθην ἐν Σκιαθῶ, τῇ 4 Μαρτίου 1851. Ἐβγῆκα ἀπὸ τό ἑλληνικόν Σχολεῖον εἰς τῷ 1863, ἀλλὰ μόνον τῷ 1867 ἐστάλην εἰς τό Γυμνάσιον Χαλκίδος, ὅπου ἤκουσα τὴν Α' καί Β' τάξιν. Τὴν Γ' ἐμαθήτευσα εἰς Πειραιά, εἶτα διέκοψα τὰς σπουδάς μου καί ἔμεινα εἰς τὴν πατρίδα. Κατὰ τόν Ἰούλιον τοῦ 1872 ὑπῆγα εἰς τό Ἅγιον Ὅρος χάριν προσκυνήσεως, ὅπου ἔμεινα ὀλίγους μῆνας. Τῷ 1873 ἦλθα εἰς Ἀθήνας καί ἐφοίτησα εἰς τὴν Δ' τοῦ Βαρβακείου. Τῷ 1874 ἐνεγράφην εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολήν, ὅπου ἤκουα κατ' ἐκλογὴν ὀλίγα μαθήματα φιλολογικά, κατ' ἰδίαν δέ ἡσχολούμην εἰς τὰς ξένας γλώσσας.

Μικρὸς ἐζωγράφιζα ἀγίους, εἶτα ἔγραφα στίχους, καί ἐδοκίμαζα νά συντάξω κωμωδίας. Τῷ 1868 ἐπεχείρησα νά γράψω μυθιστόρημα. Τῷ 1879 ἐδημοσιεύθη «Ἡ Μετανάστις» ἔργον μου εἰς τό περιοδικόν «Σωτήρα». Τῷ 1882 ἐδημοσιεύθη «Οἱ ἔμποροι τῶν ἐθνῶν» εἰς τῷ «Μὴ χάνεσαι». Ἀργότερα ἔγραφα περὶ τὰ ἑκατόν διηγήματα, δημοσιευθέντα εἰς διάφορα περιοδικά καί ἐφημερίδας».

Τὰ γραπτὰ τοῦ «πιὸ μεγάλου πεζογράφου τῆς νέας ἑλληνικῆς λογοτεχνίας», ὅπως χαρακτηρίστηκε ὁ Παπαδιαμάντης ἀπὸ τό Γιώργο Σεφέρη, ἀποπνέουν τὴν αὔρα μίας πνοῆς λεπτῆς. Ὁ Παπαδιαμάντης ἤξερε καλά ὅτι ἡ ὁμορφιά θά σώσει τόν κόσμον. Ἡ ὁμορφιά ὡς σχέση ἐρωτικῆς πληρότητας κι ὄχι ὡς ἰδεολογικὸ κατασκευάσμα ἢ μεταφυσικὸ καταφύγιον. Ἡ ὁμορφιά γι' αὐτόν δέν ἦταν ζητούμενον. Ἦταν κεκτημένο. Ἦταν δωρεὰ ἄνωθεν. Ἴδου, πῶς σ' ἓνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τό μυθιστόρημά του «Στὴν ἀγί-Ἀναστασία» (1892) περιγράφει μέ τρόπο ἀριστοτεχνικὸ τὴ

νύχτα τῆς Ἀνάστασης, σέ συνδυασμό μέ τήν ἀναστημένη φύση. Προσέξτε ιδιαίτερα τή «σκηνοθετική» του ματιᾶ στήν ἀλλαγὴ τῶν ἀμφίων τοῦ ἱερέως. Μία λεπτομέρεια, ἀδιάφορη γιά πολλούς, πού ὅμως ἀπό μόνη της ἀρκεῖ γιά νά τονίσει μία δυνατὴ ἀπόχρωση στόν πλούσιο αἰσθηματικό πίνακα τοῦ «κυρ-Ἀλέξανδρου»:

«Ὁ ἱερεὺς ἔβαλεν εὐλογητόν εἰς τό ὕπαιθρον, φορέσας μαῦρον ἐπιτραχήλι, καί ἤρχισε νά ἀναγινώσκη τήν παννουχίδα καί τό Κύματι θαλάσσης, ὅλα διαβαστά. Εἶτα ἀνάψας ἐντός τοῦ θυμιατοῦ μοσχολίβανον, ἐθυμίασε τούς παρεστῶτας ὅλους καί ποιήσας ἀπόλυσιν, ἔβγαλε τό μαῦρον ἐπιτραχήλι, ἐφόρεσεν ἄλλον ἰόχρουν μεταξωτόν καί λευκόν φαιλόνιον καί ἀνάψας λαμπάδα, στραφεῖς πρός τόν λαόν, ἤρχισε νά ψάλλη μελωδικῶς...

Ἦραια δέ καί γλυκεῖα ἦτο ἡ σκηνή, ἐντός τοῦ ἐρειπίου ἐκείνου, ἐπιβλητικοῦ εἰς τήν ὄψιν, ἀγλαίζομένου ἀπό τό τρέμον, ὑπό τήν πνοή τῆς αὔρας τῆς νυκτερινῆς, φῶς πεντήκοντα λαμπάδων. Σκηνή φωτεινὴ καί σκιερὰ, διαυγῆς καί μυστηριώδης, ἐν μέσῳ γιγαντιαίων δρυῶν ὕφους ὑπερηφάνως... μέ τά φρίσσοντα φύλλα μαρμαίροντα ὡς χρυσᾶς φολίδας, ὑπό τήν λαμπηδόνα τῶν πυρσῶν, μέ σκιάς καί σκοτεινά κενά ἐν μέσῳ τῶν κλάδων... Καί ἡ ἀγραμπελιά ἡ χιονανθῆς, ἡ λευκάζουσα καί μυροβολοῦσα εἰς τούς φράκτας, λευχείμων μυροφόρος ἐορτάζουσα τήν Ἀνάστασιν, καί ὁ κισσός καί τό ἀγιοκλήμα, πλόκαμοι τῆς Ἀνοιξέως ἐξαπλούσης τήν μυροβόλον κόμην τῆς ἀνά τούς ἀγρούς, διέχυνον ζωηρότεραν ἐν τῇ νυκτί τήν εὐωδίαν των εἰς τόν ἀέρα. Καί ἡ ἀργυρά ἀμμόκονις τῶν ἄστρων ὠλιγόστευεν ἐπάνω, καθ' ὅσον ὑψοῦτο ἡ σελήνη, καί ἡ ἀηδῶν ἤκούετο μινυρίζουσα βαθιά εἰς τόν μυχόν τοῦ δάσους, καί ὁ γκιώνης μὴ δυνάμενος νά διαγωνισθῇ πρός τήν λιγυράν ἀδελφήν του, ἔπαυσε πρός καιρόν τό θρηνηῶδες ἄσμα του».

Ξεχωριστός εἶναι καί ὁ τρόπος πού «Στό Χριστό στό κάστρο» (1892) ὁ Παπαδιαμάντης παρουσιάζει τόν εἰκονογραφικό κύκλο στό «ναό τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως»: «Ἦστραψεν ἐπάνω εἰς τόν θόλον ὁ Παντοκράτωρ μέ τήν μεγάλην κι ἐπιβλητικὴν μορφήν, καί ἠκτινοβόλησε τό ἐπίχρυσον καί λεπτουργημένον μέ μυρίας γλυφᾶς τέμπλον, μέ τὰς περικαλλεῖς τῆς ἀρίστης Βυζαντινῆς τέχνης εἰκόνας του... Καί ὀλόγυρα αἱ μορφαὶ τῶν Μαρτύρων, Ὁσίων καί Ὁμολογητῶν. Ἰστανται ἐπὶ τῶν τοίχων ἡρεμοῦντες, ἀπαθεῖς, ὅποιοι ἐν τῷ Παραδείσῳ, εὐθύ καί κατὰ πρόσωπον βλέποντες, ὡς βλέπουσι καθαρῶς τήν Ἁγίαν Τριάδα. Μόνος ὁ Ἅγιος Μερκούριος, μέ τήν βαρεῖαν περικεφαλαίαν του, μέ τόν θώρακα, τὰς περικνημίδας καί τήν ἀσπίδα, φαίνεται ὀλίγόν τι ἐγκαρσίως βλέπων καί κινούμενος καί ὀρῶν, εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ ναοῦ, ἐκεῖ ὅπου διατρυπᾷ μέ τό δόρυ του τόν ἐπὶ θρόνου καθήμενον ὠχρόν Παραβάτην. Πελιδνός ὁ παράφρων τύραννος, μέ τό βλέμμα σβῆνον, μέ τό στῆθος αἰμάσσον, μάτην προσπαθεῖ ν' ἀποσπάσῃ ἀπό τό στέρον του τόν ὀξύν σίδηρον, καί ἐξεμεῖ μετὰ τῆς τελευταίας βλασφημίας καί τήν μιανὰν ψυχὴν του. Γείτων τῆς τρομακτικῆς ταύτης σκηνῆς παρίσταται γλυκεῖα καί συμπαθεστάτη εἰκὼν, ὁ Ἅγιος Κήρυκος, τριετίζον παιδίον, κρατούμενον ἐκ τῆς χειρός ὑπὸ τῆς μητρός του, τῆς Ἁγίας Ἰουλίττης. Διὰ δῶρων καί θυσιῶν ἐζήτει ὁ διώκτης Ἀλέξανδρος νά ἐλκύσῃ τό παιδίον, καί διὰ τοῦ παιδιοῦ τήν μητέρα. Ἄλλ' ὁ παῖς, καλῶν τήν μητέρα του καί ὑποφελλί-

ζων τοῦ Χριστοῦ τό ὄνομα, ἔπτωσε τόν τύραννον κατά πρόσωπον, καί ἐκεῖνος ἐξα-
γριωθείς ἐκρήμνισε τό παιδίον ἀπό τῆς μαρμαρίνης κλίμακος, ὅπου συνέτριψε τό
τρυφερόν καί διά στεφάνους πλασθέν κρανίον...».

Τό «ώραῖο» εἶναι ἀδιαλείπτως παρόν στίς σελίδες τοῦ παπαδιαμαντικοῦ ἔργου,
ἀκόμα κι ὅταν δέν μπορεῖ νά γίνει αἰσθητό μέ τά αἰσθητήρια τῆς ὄρασης. Προσκο-
μίζεται καί προσφέρεται «εἰς ζωήν αἰώνιον». Δέν ὀρίζεται, ἀλλά ἀποκαλύπτεται.
Δέν περιγράφεται, ἀλλά βιώνεται. Δέν εἶναι γνώση, ἀλλά μέθεξη. Δέν εἶναι συμπέ-
ρασμα, ἀλλά ἀποκάλυψη. Δέν ἔχει ἀνάγκη ἀπό θεωρητικές προσεγγίσεις, ἀλλά ἀπό
καρδιά ἀνοιχτή στό θαῦμα. Ἐάν δέν μποῦμε –μυστικά, ἀλλά ὄχι μυστικιστικά– στό
κελλί τῆς σκέψης τοῦ κοσμοκαλόγερου, πού μέσα του χωρᾶνε στοιχεῖα καί στοιχεῖά,
ἄγιοι καί δαίμονες, πάθη καί παθήματα, δέ θά γευτοῦμε ποτέ τόν ἄρτο καί τόν οἶνο
τῆς κοινωνίας του. Ὁ ἴδιος ἔγραφε στόν «Λαμπριάτικο φάλτη» (1893): «Ἐνόσω ζῶ
καί ἀναπνέω καί σωφρονῶ, δέν θά παύσω πάντοτε, ἰδίως κατά τάς πανεκλάμπρους
ταύτας ἡμέρας, νά ὑμνῶ μετὰ λατρείας τόν Χριστόν μου, νά περιγράψω μετ' ἔρω-
τος τή φύσιν καί νά ζωγραφῶ μετὰ στοργῆς τά γνήσια ἑλληνικά ἦθη».

Ἡ αἰσθητική τοῦ Παπαδιαμάντη εἶναι ἡ αἰσθητική τοῦ νησιοῦ του καί τῶν
ἀνθρώπων του. Στά ἔργα του δεσπόζει ἡ Σκιαθός, τά τοπία της διαδέχονται τό ἕνα
τό ἄλλο, τά ρόδινα ἀκρογιάλια της μᾶς γνέφουν, τά ἐρημωμένα ξωκλήσια της μᾶς
καλοῦν ν' ἀνάψουμε σβησμένα ἀπό χρόνια καντήλια, νά χτυπήσουμε σιωπηλά σή-
μαντρα, ν' ἀφουγκραστοῦμε φαλμωδίες, νά διακρίνουμε μορφές πού ἀποτυπώθη-
καν στούς τοίχους τους. Γράφει ὁ νομπελίστας μας ποιητής Ὀδυσσεύς Ἐλύτης, πού
τά ἑκατόχρονα τῆς γέννησής του (2 Νοεμβρίου τοῦ 1911) συμπίπτουν φέτος, κατά
μία εὐλογημένη συγκυρία, μέ τήν ἑκατονταετηρίδα τῆς ἐκδημίας τοῦ Ἀλέξανδρου
Παπαδιαμάντη: «Πῶς αὐτά τά ἐξήντα περίπου τετραγωνικά χιλιόμετρα μέ τίς
τρεις χιλιάδες ψυχές ἔφτασαν ν' ἀποκτήσουν τή σημασία ὀλόκληρης ἡπείρου; Ἡ κα-
θαρότητα τῆς ψυχῆς τοῦ Παπαδιαμάντη, μεμιᾶς, ἀρμόστηκε πάνω στήν καθαρότη-
τα τοῦ νησιοῦ του...».

Στό ἔργο τοῦ Ἐλύτη «Ἡ μαγεία τοῦ Παπαδιαμάντη» (ἐκδόσεις «Γνώση»,
1989), ὁ ποιητής ἐκφράζει ἀπερίφραστα τή λατρεία του στόν Παπαδιαμάντη: «Ἡ
ποιητική νοημοσύνη τοῦ Παπαδιαμάντη διατρέχει τίς σελίδες του, συνεγείρει καί
μαγνητίζει τίς λέξεις, τίς ὑποχρεώνει νά συναντηθοῦν μέ μία φράση ὅπως ὁ ἀέρας
τά λουλούδια σ' ἕναν ἀγρό. Παράξενη ἐλευθερία...». Κι ἄλλοῦ: «Ἡ λάμψη του...
εἶναι ἡ προβολή ἑνός ἐσωτερικοῦ κόσμου ἀπείραγτου ἀπό τίς μικρότητες ἀλλά γε-
μάτου καθάριο ἔρωτα... Δέ ζητᾶ νά τεντώσει τά νεῦρα μας, νά σείσει πύργους καί
νά ἐπικαλεστεῖ τέρατα».

Ὅπως ἀναφέρει ὁ Ἐλύτης, ὁ Παπαδιαμάντης μᾶς δείχνει τό δρόμο «ὅπου θά
μπορούσαμε νά ἔχαμε περπατήσει χωρίς βάρους, χωρίς ἁμαρτία. Εἶναι ἐκεῖ πού βρί-
σκεται τό μεγάλο μυστικό. Αὐτό τό “θά μπορούσαμε” εἶναι ὁ οἶακας πού δέ γίνε-
ται νά γυρίσει, μόνο μᾶς ἀφήνει μέ τό χέρι μετέωρο ἀνάμεσα πίκρα καί γοητεία,
προσδοκώμενο καί ἄφταστο. “Σα νά ἔχανε ποτέ τελειωμό τά πάθη καί οἱ καημοί
τοῦ κόσμου”...».

TINA ME ΛΕΓΟΥΣΙΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΙΝΑΙ;

23. Πῶς καταγράφηκαν τά λόγια τοῦ Ἰησοῦ;

Πρεσβ. Κωνσταντίνου Παπαθανασίου

Ἐφημ. Ἰ.Ν. Κοιμ. Θεοτόκου Παλαιοῦ Φαλήρου, Ἰ.Μ. Νέας Σμύρνης

ΤΑ ΛΟΓΙΑ τοῦ Ἰησοῦ δέν καταγράφηκαν ἀπό τόν ἴδιο. Ὁ Ἰησοῦς οὐδέν συνέγραψε, δέν ὑπῆρξε συγγραφέας, δέν ἄφησε ἀπομνημονεύματα ἢ ὁποιαδήποτε γραπτή ἔκθεση τῶν λόγων ἢ τῆς διδασκαλίας του. Εἶναι ἐπίσης γνωστό ὅτι τό κείμενο τῶν τεσσάρων ἱερῶν Εὐαγγελίων γράφτηκε τουλάχιστον τρεῖς δεκαετίες μετά τά γεγονότα πού περιγράφουν. Στό διάστημα αὐτό τῆς προ-ευαγγελικῆς περιόδου τά λόγια καί ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ, τό πρωταρχικό καί βασικό ὕλικό τῶν Εὐαγγελίων, διατηρήθηκαν ἀπό τίς προσωπικές ἀναμνήσεις τῶν αὐτοπτῶν καί αὐτήκων μαρτύρων τοῦ Ἰησοῦ. Τήν προφορική καί ἐν συνεχείᾳ τήν πρώτη γραπτή παράδοση αὐτοῦ τοῦ προ-ευαγγελικοῦ σταδίου ἐγγυᾶται καί διασφαλίζει ἡ ζωή καί ἡ συνείδηση τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Παράλληλα, ἡ ἀποστολική Ἐκκλησία καθίσταται καί ὁ τελικός διαμορφωτής της μέ τό ἔργο τῶν ἱερῶν Εὐαγγελιστῶν. Ἄν λάβουμε ὑπόψη μας ὅτι ἡ ἀρχική διδασκαλία στήν ἀραμαϊκή διάλεκτο τοῦ Ἰησοῦ κηρύσσεται ἐν συνεχείᾳ καί καταγράφεται ὡς Εὐαγγέλιο πλέον στήν ἑλληνική γλώσσα μέσα στόν ἑλληνορωμαϊκό κόσμο (σέ Ἰουδαίους καί σέ ἐθνικούς), καί χωρίς νά ἀμφισβητεῖται ἡ θεοπνευστία τῶν Εὐαγγελίων, τότε δέν ὑποχρεούμαστε νά ἀποδεχτοῦμε ὅτι ὅλα τά λόγια πού ἀποδίδονται στόν Ἰησοῦ μέσα στά Εὐαγγέλια εἰπώθηκαν ἀπό Ἐκεῖνον στήν ἴδια μορφή

κατά τήν ἐπίγεια ζωή του. Ἄλλιῶς, πρέπει νά ἀποδεχτοῦμε ὅτι ὁ Ἰησοῦς δίδαξε τούς μαθητές του δύο διαφορετικούς τύπους Κυριακῆς προσευχῆς (Ματθ. 6,9-13· Λουκ. 11,2-4). Αὐτό ὅμως πού ὀφείλουμε νά ἀποδεχτοῦμε εἶναι ὅτι τά λόγια τῶν Εὐαγγελίων πραγματικά καταγράφουν τή διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ.

Ὅσοι πάλι δέν ἀποδέχονται τή θεοπνευστία τῶν Εὐαγγελίων, πρέπει νά ἀποδεχτοῦν ὅτι στόν ἀρχαῖο κόσμο –καί στήν Παλαιστίνη βέβαια– ἦταν συνήθης τακτική γιά ἓνα συγγραφέα (λ.χ. Θουκιδίδης) νά τοποθετεῖ στά χεῖλη τῶν πρωταγωνιστῶν τούς λόγους γραμμένους ἀπ' τούς ἴδιους, ἔτσι ὥστε νά ἐκφράζεται ἡ δική τους σκέψη. Καί οἱ Εὐαγγελιστές δέν συνθέτουν τά κείμενά τους ἀσκώντας ἔργο γραμματέα ταχυγράφου, οὔτε χρησιμοποιώντας μαγνητόφωνο ἐγγραφῆς, ἀλλά αὐτό δέν ὑπονοεῖ ὅτι οἱ εὐαγγελικές διηγήσεις εἶναι «λιγότερο ἀντικειμενικές».

Καταγράφουν τά Εὐαγγέλια τά αὐθεντικά λόγια τοῦ Ἰησοῦ; Ἡ ἀπάντηση εἶναι θετική, καθῶς ἀφενός μέν ὑπάρχουν μέσα στά Εὐαγγέλια βασικές σύντομες φράσεις πού μπορούμε νά εἶμαστε ἀπόλυτα σίγουροι ὅτι εἰπώθηκαν ἀπό τόν Κύριο, ἀφετέρου δέ μόνο μέσα ἀπό τά τέσσερα Εὐαγγέλια τοῦ κανόνα τῆς Κ.Δ. μπορούμε νά σταχυολογήσουμε τά αὐθεντικά λόγια τοῦ Ἰησοῦ.

Ἡ ἱερολογία τοῦ Γάμου κατά τόν ἅγιο Συμεών Θεσσαλονίκης

Τοῦ Παναγιώτη Ἰ. Σκαλτσῆ
Ἄναπλ. Καθηγητῆ Α.Π.Θ.

Ο ΑΓΙΟΣ ΣΥΜΕΩΝ Θεσσαλονίκης εἶναι ὁ μόνος ἀπό τούς Πατέρες πού ὑπομνηματίζει τήν ἀκολουθία τοῦ Γάμου καί ἀπό αὐτή τήν ἄποψη ἔχουν ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον οἱ «περί τοῦ τιμίου νομίμου γάμου»¹ θεολογικές, λειτουργικές καί ποιμαντικές του ἀναφορές.

Μελετώντας κανεῖς τήν ἐρμηνεία τῆς τελετῆς τοῦ Γάμου πού κάνει ὁ ἅγιος Συμεών ἔχει τήν αἴσθηση ὅτι παρακολουθεῖ τήν ἀκολουθία ὅπως αὐτή περιγράφεται στά χειρόγραφα, καί μάλιστα στά ἀρχαιότερα ἀπό αὐτά, πού μᾶς παραδίδουν τό Γάμο μέ κοινωνία τῶν νεοτύμων ἀπό δῶρα κρατηθέντα ἀπό τήν προηγηθεῖσα θεία Λειτουργία. Πρόκειται γιά τή βυζαντινή παράδοση μιᾶς «χαρούμενης Προηγιασμένης» ἄσχετης μέ αὐτήν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, περιόδου ἄλλωστε κατά τήν ὁποῖαν ἀπαγορεύεται ἡ τέλεση τοῦ μυστηρίου τοῦ Γάμου.

Ἡ παράδοση αὐτή ἀποτυπωμένη στό παλαιότερο λειτουργικό κώδικα, τό Βαρβερινό Εὐχολόγιο 336 τοῦ τέλους τοῦ 8ου μ.Χ. αἰ., κυριάρχησε γιά πρακτικούς ἀσφαλῶς λόγους ἀλλά καί κατ' ἐπίδραση τῆς βασιλείου τάξεως κατά τήν ὁποῖαν ὁ αὐτοκράτορας στή θεία Λειτουργία μεταλάμβανε στό ἱερό, ὅπως οἱ κληρικοί, τιμητικά καί σέ ξεχωριστό μάλιστα παρατραπέζιο. Κάποιοι δέ ἐκ τῶν ἀρχόντων, κατά τήν ἀνάληψη

τῶν καθηκόντων των ἐχρίοντο, ἐνδύονταν στό σολέα τή χλαμύδα μετά ἀπό σχετική εὐχή πού διάβαζε ὁ Πατριάρχης καί κοινωνοῦσαν ἀπό προηγιασμένα δῶρα².

Ἔτσι, μετά τήν τέλεση τοῦ ἄρραβώνα «ἐν τῷ νάρθηκι, ἢ ἔνδον τῶν πυλῶν τοῦ ναοῦ», ὁ ἱερέας, ντυμένος τήν ἱερή του στολή ἀπό τήν ἀκολουθία ἀκόμη τοῦ ἄρραβώνα, εἰσάγει τούς μελλονύμφους «διά μέσου τοῦ ναοῦ ἐν πολλοῖς μάρτυσιν, ὡς τῆς Ἐκκλησίας τέκνα, ἀντικρῶ τοῦ θυσιαστηρίου πρό τῶν ἁγίων θυρῶν, ὡς ἐνώπιον ἄγων τοῦ Θεοῦ, ἐπεὶ καί ἐν τούτῳ καθαροί συνάπτονται». Κατά τήν πορεία αὐτή ψάλλεται ὁ πρὸς τοῦτο ἀρμόδιος ψαλμός «Μακάριοι πάντες οἱ φοβούμενοι τόν Κύριον». Ἐν τῷ μεταξύ ἤδη στήν ἁγία τράπεζα εἶναι τοποθετημένα «τά προηγιασμένα ἅγια, ὅτι ἐνώπιον Χριστοῦ γίνεται τό ἔργον» καί σέ εἰδικό παρατραπέζιο «ἐξ οἴνου ποτήριον τίθησι, τό καλούμενον οὕτω κοινόν ποτήριον, τήν ὁμοφροσύνην δηλοῦν καί κοινωνίαν βίου καί εὐφροσύνην».

Ὅταν οἱ μελλόνυμφοι σταθοῦν ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου ἀπολύουν τά χέρια τους, πού εἶχαν ἀρμοσμένα ἀπό τήν ἀκολουθία τοῦ ἄρραβώνα καί συγκεκριμένα μετά ἀπό τήν ἐπίθεση τῶν δακτύλων³, καί κρατοῦν λαμπάδες «τήν σωφροσύνην ἑαυτῶν μαρτυροῦντες, ἀλλά

καί τήν ἐγγινομένην ἐν αὐτοῖς θείαν χάριν σημαίνοντες». Ἐκείνη καί οἱ κληρικοί λαμπαδηφοροῦν «διά τήν θείαν ἔλλαμψιν καί φαιδρότητα».

Ἀκολουθοῦν ἡ συναπτή, ἡ ἀνάγνωσις τῆς εὐχῆς «Ὁ Θεός ὁ ἅγιος, ὁ πλάσας τόν ἄνθρωπον...» στήν ὁποία ἐπικαλεῖται ὁ Θεός νά ἀποστείλει «ἄνωθεν τήν χεῖρα αὐτοῦ, καί ἀρμόσαι τούτους ἀλλήλοις». Στή φράση δέ «καί ἄρμοσον τόν δοῦλόν σου...» «συναπτεῖ τούτων τάς χεῖρας, τό τέλειον δηλῶν τῆς ἐνώσεως», γιά νά γίνει κατόπιν ἡ στέψη μέ τά στέφανα πού παίρνει ὁ ἱερέας ἀπό τό θυσιαστήριον ὅπου βρίσκονται, τά εὐλογεῖ καί θέτει «τόν μέν εἰς τήν κεφαλῆν τοῦ ἀνδρός, τόν δέ εἰς τήν κεφαλῆν τῆς γυναικός, πρός τόν Κύριον καί Θεόν τόν ὅλων δόξη καί τιμῇ στεφανῶσαι αὐτούς εὐχόμενος, ὡς καθαρῶς ἐν αὐτῷ συναπτομένους». Ὁ ἀνάδοχος εἶναι αὐτός πού ἀπό πίσω δέχεται τά στέφανα «ἀντί πατρὸς αὐτοῖς γινόμενος, καί διδάσκαλος τῆς ὁμοφροσύνης καί ἀγαθῆς συζυγίας».

Μετά τή στέψη, ἡ ὁποία γίνεται πολύ ἀπλά κατά τόν ἀρχαῖκό τρόπο, διαβάζεται ἡ δευτέρη εὐχή ἀπό τόν Ἱεράρχη «ὡς καί ἐν ταῖς χειροτονίαις»⁴. Πρόκειται γιά τήν εὐχή τῆς κεφαλοκλισίας «Κύριε ὁ Θεός ἡμῶν, ὁ ἐν τῇ σωτηριώδει σου οἰκονομία...»⁵ ἡ ὁποία ἀναφέρεται στό γεγονός ὅτι ὁ Χριστός «διά τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ τίμιον ἐν Κανᾶ»⁶ ἀνέδειξε τό Γάμο καί παρακαλεῖται νά κάνει τό ἴδιο καί στήν ἱερολογία τοῦ συγκεκριμένου τώρα Γάμου· νά τόν εὐλογῆσει ὥστε νά εἶναι τίμιος καί ἡ κοίτη ἀμίαντος⁷, οἱ δέ συναπτόμενοι νά ζοῦν μέχρι τά βαθεῖα τους γεράματα βίῳ ἀκηλίδωτο, μέ εἰρήνην καί ὁμόνοια ἐνεργοῦντες πάντοτε σύμφωνα μέ τίς θεῖες ἐντολές.

Ἀναγνώσματα καί ἐκτενῆς δέν ἀναφέρονται, ἀλλά ἀπ' εὐθείας ὁ ἅγιος Συμεὼν πηγαίνει στό εὐχαριστιακό στοιχεῖο, ὅπως ἀκριβῶς καί οἱ παλαιότεροι κώδικες βαρβερινός 336, Η' αἰ., Σινᾶ 957, Θ' αἰ., Grottaferrata G.b. VII, Ι' αἰ., Coislin. 213, ΙΑ' αἰ. Ἔτσι, λοιπόν, ὁ λειτουργός «στραφεῖς πρός ἀνατολάς, ἀκατακρίτως καταξιοθῆναι ἐκδυσωπεῖ καλέσαι Πατέρα τόν ἐπουράνιον Θεόν». Ὅλοι μαζί λέγουν τήν Κυριακή προσευχή «εἰς εὐχαριστίαν τοῦ ἔργου, εἰς δείγμα δουλείας, εἰς αἴτησιν ἀγαθῶν, καί εἰς κοινωνίαν τοῦ Πνεύματος, διά τῆς ἀγίας σαρκός τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ, ὅς ἐστιν ὁ ἐπουράνιος ἄρτος, δι' οὗ καί οἱ συναπτόμενοι, εἰ εὐσεβῶς καί σωφρόνως πολιτεύονται, ζήσονται»⁸.

Μετά τήν Κυριακή προσευχή λέγεται ἡ εὐχή τοῦ κοινοῦ ποτηρίου· «Ὁ Θεός, ὁ πάντα ποιήσας τῇ ἰσχύϊ σου...»⁹. Ἡ εὐχή αὐτή ἔχει ἔντονο κοσμολογικό περιεχόμενο καί σχετίζεται μέ τή βασιλική ιδιότητα τῶν συζύγων καί τόν κυριαρχικό τους ρόλο στόν κόσμο κατά τή δημιουργική εὐλογία «...καί πληρώσατε τήν γῆν καί κατακυριεύσατε αὐτῆς»¹⁰. Μετά τήν εὐχή τοῦ κοινοῦ ποτηρίου γίνεται ἡ ὕψωση τῶν προηγιασμένων δώρων καί ἡ κοινωνία τῶν νεονύμφων ἐάν εἶναι ἔτοιμοι. Κατά τόν ἅγιο Συμεὼν ὁ ἱερέας «τῶν προηγιασμένων ἄπτεται διά τοῦ ἱεροῦ ποτηρίου, καί ἐκφωνεῖ, “Τά προηγιασμένα ἅγια τοῖς ἀγίοις”. Καί πάντων ἐκβώντων τό, “Εἷς Ἄγιος, εἷς Κύριος”, ὅτι οὗτος ὁ ἀγιασμός μόνος, καί τῶν συναπτομένων δούλων αὐτοῦ εἰρήνην καί ἔνωσις, κοινωνεῖ τοὺς νεονύμφους, εἴ γε ἱκανῶς ἔχουσι». Θεωρεῖ μάλιστα ἀπαράιτητη τή συμμετοχή τῶν νεονύμφων στή θεία Εὐχαριστία. Τό νέο ζευγάρι

παίρνει τίς απαραίτητες πνευματικές δυνάμεις για τή συζυγική ζωή ή όποία απαιτεί ένότητα, αγάπη, ειρήνη και όμόνοια. Καλώς, λοιπόν, κατά τόν Άγιο Συμεών, ή Έκκλησία «προετοιμάζει τά θεία δώρα, εις έξιλασμόν τών συναπτομένων και εύλογίαν». Μόνο πού απαιτεί και από τούς νεονύμφους νά κοινωνοῦν άξιώς και νά έχουν συναίσθηση πώς ώς τέχνα Θεοῦ προσέρχονται στό ναό, στόν οίκο τοῦ Θεοῦ, «ώς ένώπιον αὐτοῦ»¹¹, για νά αγιάσουν και μεταμορφώσουν τή νέα ζωή πού ανοίγεται μπροστά τους.

Τό κοινό ποτήριο δίδεται άμέσως μετά σ' αὐτούς πού κοινωνοῦν «διά τά πανάγια δώρα, και εις σημείον τῆς έν εύφροσύνη από τοῦ Θεοῦ ένώσεως»¹², ένω ψάλλεται παράλληλα τό «ποτήριο σωτηρίου λήψομαι»¹³ ώς κοινωνικό. Όσοι δέν είναι έτοιμοι ή άξιοι νά κοινωνήσουν, όπως π.χ. οί δίγαμοι, κοινωνοῦν μόνο τό κοινό ποτήριο «εις μερικόν αγιασμόν και κοινωνίαν αγαθήν τε και ένωσιν έν εύλογία Θεοῦ». Μετά τή μετάδοση τοῦ κοινού ποτηρίου άκολουθεῖ έκτενής όπου γίνεται μνεία τών συζευχθέντων «ώς ήδη γεγενημένων έν», δίδονται από τό λειτουργό οί σχετικές νουθεσίες και εύχές, γίνεται ό χορός κατά τή διάρκεια τοῦ όποίου ψάλλονται τά τροπάρια «Άγιοι μάρτυρες ώς επί χειροτονία· και τό, Δόξα σοι, φησί, Χριστέ ό Θεός, άποστόλων καύχημα».

Τά τροπάρια αὐτά ψάλλονται ώς έκφραση τῆς έν Χριστῷ εύφροσύνης¹⁴ πού δημιουργείται τή στιγμή εκείνη. Ύπενθυμίζεται επίσης στους νεονύμφους ότι ή ένωσή τους δέν είναι μόνο σαρκική, αλλά και ψυχική «διά τε τῆς όρθῆς ήμῶν πίστεως, και τών τῆς εύσεβείας θεοφιλῶν έργων, ίνα και άληθής ή

συζυγία, και γάμος άμίαντος». Αὐτοί δέ πού ζοῦν μέ εύσέβεια και σωφροσύνη πρέπει νά αισθάνονται ώς «κοινωνοί Χριστοῦ και τών άγίων αὐτοῦ», έτοιμοι νά φθάσουν άκόμη και στό μαρτύριο¹⁵.

Γι' αὐτό άκριβῶς γίνεται ή σύνδεση Γάμου και χειροτονίας μέσω τών παραπάνω τροπαρίων τοῦ βαρέως ήχου τῆς Παρακλητικῆς. Και ό Γάμος και ή Ίερωσύνη είναι άθλήματα πού απαιτοῦν μαρτυρικό πνεῦμα, πίστη και άγνότητα για νά έλθει άξιώς τό στεφάνωμα. Τότε στό στεφάνωμα οί μάρτυρες γίνονται συγχορευτές και ό τελετάρχης Χριστός «λαμπρῶς και δικαίως» χαρακτηρίζεται ώς «τῶν άποστόλων και τῶν μαρτύρων αγαλλίαμα... ότι τῆς νίκης και τῶν στεφάνων οὔτος ό άρχηγός τε και αίτιος»¹⁶.

Ό άγιος Συμεών έπισυνάπτει τή μικρή άκολουθία «έπί λύσιν στεφάνων» στό τέλος τῆς άκολουθίας τοῦ Γάμου στό ναό¹⁷. Έχει βέβαια μόνο τή μία εύχή πού από τήν περιγραφή πού κάνει πρόκειται για τήν εύχή «Κύριε ό Θεός ήμῶν, ό τοῦ ένι-αυτοῦ τόν στέφανον εύλογήσας...»¹⁸. Στό κείμενό της γίνεται λόγος για τά στέφανα πού δίδονται «εις σημείον τῆς σωφροσύνης... ότι άγνοί πρός γάμον συνήφθησαν»¹⁹ και ζητεῖται από τό Θεό πού εύλόγησε τά στέφανα, νά εύλογήσει τώρα και τή λύση τους «και άδιάσπαστον αὐτήν τηρήση τήν συζυγίαν και τήν συνάφειαν, ίνα συμφώνως εύλογῶσιν αὐτοῦ τό όνομα τοῦ Πατρός και τοῦ Υἱοῦ, και τοῦ άγίου Πνεύματος, πάντοτε». Άκολουθεῖ ή άπόλυση άφού ό λειτουργός επικαλεσθεῖ τό Χριστό «διά τῆς Μητρῶς αὐτοῦ και τῶν άγίων αὐτοῦ έλεον πάσιν δοῦναι και σωτηρίαν»²⁰.

Πράγματι ό άγιος Συμεών δέ μάς πληροφορεῖ άπλῶς για τήν τέλεση τοῦ Γάμου μέ κοινωνία προηγιασμένων, αλλά

ἀπό τήν περιγραφή πού κάναμε εἶδαμε ὅτι, χωρίς βεβαίως νά ἀγνοεῖ τήν ιστορική ἐξέλιξη τῆς ἀκολουθίας, μᾶς διασώζει τήν ἀρχική - σύντομη μορφή τοῦ Γάμου μέ τίς τρεῖς εὐχές τοῦ βαρβερινοῦ εὐχολογίου, τόν ἀρχικό -χωρίς τό τριπλό «Στέφεται...»- τρόπο τῆς στέφης, τίς προϋποθέσεις συμμετοχῆς τῶν νεονύμφων στή θεία Εὐχαριστία, τόν ἱερό χορό καί τή λύση τῶν στεφάνων. Ὁ ἅγιος Συμεών δέν εἶναι τυχαία μορφή τῆς ἐκκλησιαστικῆς γραμματείας καί τῶν τελευταίων χρόνων τῆς βυζαντινῆς περιόδου. Εἶναι ὁ ἀνακεφαλαιωτής ὁλόκληρης τῆς πρό αὐτοῦ παράδοσης. Εἶναι ὁ Δαμασκηνός στό χωρο τῆς θείας λατρείας, «ὁ σοβαρός ἐρμηνευτής πασῶν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ὁ τολμηρός καί προσγειωμένος μεταρρυθμιστής τῶν λειτουργικῶν τυπικῶν»²¹, ἡ αὐθεντία στά λειτουργικά πράγματα, κάτι πού ἀποδεικνύεται ἀπό τό γεγονός ὅτι τά ἔργα του, ὡς ἕνα «εἶδος πνευματικῆς διαθήκης καί ἱερᾶς παρακαταθήκης τῶν λειτουργικῶν πατέρων τοῦ Βυζαντίου»²² καθ' ὅλην τήν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας, ἀποτελοῦν τή βάση γιά τή διαμόρφωση Νομοκανονικῶν Συλλογῶν καί γιά τήν ἐπίλυση διαφορῶν λειτουργικῶν ζητημάτων²³.

Γι' αὐτό καί ἡ προσήλωση τοῦ ἁγίου Συμεών στήν ἀρχαιότερη λειτουργική γαμήλια πράξη ἔχει ἰδιαίτερη σημασία γιά τή μελέτη τῆς ἱερολογίας τοῦ Γάμου. Ἐπιβεβαιώνεται ἡ ἀποψη ὅτι ἡ παράδοση τοῦ βαρβερινοῦ εὐχολογίου 336 καί τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτη ἐπηρεάσε τή μετέπειτα ἐξέλιξη τῆς ἀκολουθίας καί ἔδωσε σ' ὅλους τούς τύπους τέλεσης τοῦ Γάμου βασικά λειτουργικά στοιχεῖα -ὅπως π.χ. τίς τρεῖς εὐχές- ἔτσι ὥστε αὐτοί νά μή διαφέρουν μεταξύ τους παρά μόνο στόν τρόπο κοινωνίας

τῶν νεονύμφων καί στίς ἐπί μέρους τοπικές γαμήλιες παραδόσεις πού μπορεῖ νά ἐκφράζει κάθε κώδικας.

Εἶναι φανερό, λοιπόν, ὅτι ὁ ἅγιος Συμεών συνεχίζει τήν παλαιά γαμήλια παράδοση τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡ ὁποία κυριάρχησε σέ ὅλη τή βυζαντινή περίοδο. Οἱ θέσεις του ἐπίσης γιά τό ὅτι ἡ τέλεση τοῦ Γάμου «εἶναι ἔργον τοῦ ἱεράρχου»²⁴, ἀλλά «καί τοῖς ἱερεῦσι μετά προτροπῆς δίδεται, καί ἐν ἐκάστῳ ἔργῳ γάμου, ὅτι ἴδιόν ἐστίν ἐπισκόπου»²⁵ μᾶς θυμίζει τίς ἐκκλησιολογικές ἀπόψεις τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου, ἀφοῦ «χωρίς γνώμης αὐτοῦ (τοῦ ἐπισκόπου) οὐ δυνατόν συστήσαι γάμον. Πατήρ γάρ τῆς Ἐκκλησίας ὁ ἀρχιερεὺς μόνος»²⁶. Εἶναι ὑπόθεση τῆς Ἐκκλησίας ὁ Γάμος καί ἡ γνώμη τοῦ ἐπισκόπου εἶναι καί γνώμη τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλά στήν Ἐκκλησία εἶναι αἰσθητή καί ζωντανή ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος «συνάπτει» τούς νυμφευμένους²⁷.

Ἡ χριστοκεντρική καί ἐκκλησιολογική αὐτή προσέγγιση τοῦ Γάμου ἀπό τόν ἅγιο Συμεών φαίνεται ἀκόμη καί στούς συμβολισμούς καί στόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ἐρμηνεύει τίς ἐπιμέρους λειτουργικές πράξεις τῆς ἀκολουθίας. Ἐκινῶντας ἀπό τίς ἀρχές ὅτι «πᾶσα τελετή καί πᾶν ἐπί μέρους στοιχεῖον αὐτῆς καί τό πλέον ἔτι φαινομενικῶς μικρόν καί ἀσημαντόν εἶναι σύμβολον καί ἐγκρύπτει τήν ὑπέρ λόγον ἀλήθειαν»²⁸, καί ὅτι ὁ Χριστός πού συνέστησε τά μυστήρια «δέν παρουσιάζεται μόνον ὡς τελεουργός, ἀλλά καί ὡς πρῶτος μέτοχος αὐτῶν»²⁹, ὑπομνηματίζει τό Γάμο ὡς ἐπί τό πλεῖστον μέ βάση τή βιβλική θεολογία ὅτι ἡ ἔνωση τῶν συζύγων ἐννοεῖται «εἰς Χριστόν καί εἰς τήν Ἐκκλησίαν»³⁰.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. PG 155, 504E-516A.
2. Σχετικά βλ. Π. Ι. ΣΚΑΛΤΣΗ, *Γάμος και Θεία Λειτουργία. Συμβολή στην ιστορία και τή θεολογία τής Λατρείας*, έκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1998, σσ. 194-216.
3. PG 155, 508AB.
4. PG 155, 509BC.
5. J. GOAR, *Euchologion sive rituale Graecorum*, (φωτ. άνατ. έκδ. Graz ³1960), σ. 318.
6. PG 155, 512A.
7. Έβρ. 13, 4.
8. PG 155, 512A.
9. J. GOAR, ό.π., σ. 319.
10. Γέν. 1, 27.
11. PG 155, 512D.
12. PG 155, 513A.
13. Ψαλμ. 115, 4.
14. PG 155, 513B.
15. PG 155, 513C.
16. PG 155, 373C.
17. PG 155, 513C.
18. J. GOAR, ό.π., σ. 325.
19. PG 155, 513C.
20. PG 155, 513D.
21. Ι. Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, *Τό λειτουργικόν έργον Συμεών του Θεσσαλονίκης (Συμβολή εις τήν ιστορίαν και θεωρίαν τής λατρείας)*, Θεσσαλονίκη 1965, σ. 170.
22. Ι. Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, ό.π., σ. 171.
23. Θ. ΓΙΑΓΚΟΥ, «Τά έργα του Συμεών Θεσσαλονίκης ως πηγή των Νομοκανονικών Συλλογών τής Τουρκοκρατίας», έν Χριστιανική Θεσσαλονίκη - Όθωμανική περίοδος 1430-1912, Α΄, Θεσσαλονίκη 1996, σ. 86.
24. PG 155, 509D.
25. PG 155, 512A.
26. *Πρός Πολύκαρπον* 5, 2, ΒΕΠΕΣ 2, 283.
27. PG 155, 505D, 512A.
28. Ι. Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, ό.π., σ. 129.
29. Ι. Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, ό.π., σ. 130.
30. Έφ. 5, 32.

16. Τό ὑλικό τῆς κατήχησης (Δ)

Ἀλεξάνδρου Σ. Καριώτογλου,
Δρος Θεολογίας

Οἱ Ἀποστολικοί Πατέρες καί γενικά οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας προκειμένου νά κατηχήσουν ὄσους ἀναζητοῦσαν τήν ἀλήθεια τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ποτέ δέν ξεχνοῦσαν τή θρησκευτική παράδοση, στήν ὁποία προηγουμένως οἱ κατηχούμενοι ἀνήκαν. Ἐχοντας πλήρη ἢ μερική γνώση τῆς προσάρμοζαν τήν κατήχηση στόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο μποροῦσαν νά ἀντιληφθοῦν τίς ἀλήθειες τῆς Ἐκκλησίας καί προσέφεραν ἀνάλογα λόγο σωτηρίας πρὸς αὐτούς. Στόχος τους δέν ἦταν «νά τοποθετήσουν ἓνα σταυρό στά πόδια τοῦ Βούδα» καθώς ἔλεγε ρῶσος γέροντας, ἀλλά νά ἀπομακρύνουν τοὺς κατηχούμενους ἀπό τήν παλαιά τους θρησκευτική παράδοση. Στή διαδικασία αὐτή χρησιμοποίησαν τρόπους ἔκφρασης δανεισμένους ἀπό τίς διάφορες θρησκευτικές ἢ φιλοσοφικές παραδόσεις, ἐπειδὴ ἤθελαν νά κάνουν πιό προσιτό τό κήρυγμα γιά τόν Σωτῆρα Χριστό.

Ὁ καθηγητής τῆς Πατρολογίας Στ. Παπαδόπουλος γράφει: «Οἱ Πατέρες δέν ἔζησαν οὔτε ἔδρασαν ἐρήμην τοῦ πνευματικοῦ κλίματος τῆς ἐποχῆς τους. Τό ἔργο τους ἀποτελεῖ ὡς ἓνα βαθμό καθρέπτη τῶν συγχρόνων τους φιλοσοφικῶν ρευμάτων, τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων, τῶν κοσμολογικῶν ἀντιλήψεων καί τῶν πολιτικῶν ἢ πολιτικῶν προτιμήσεων. Οἱ παράγοντες πού προσδιόρισαν τό πνευματικό κλίμα τῶν πρώτων αἰώνων τοῦ βίου τῆς

Ἐκκλησίας ἦσαν ὁ Ἰουδαϊσμός, ὁ Ἑλληνισμός, ὁ Γνωστικισμός, οἱ Ὀρθοδόξοι καί ἡ Πολιτεία. Ὁ ποικίλος καί δυναμικός αὐτός κόσμος ἀποτελέσσε μέγα πρόβλημα ἀλλά καί ὄργανο γιά τοὺς θεολόγους τῆς Ἐκκλησίας.

Τό πρόβλημα: Ἐάν ὁ θεολόγος δέν ἐκφραζόταν μέσῳ τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ κόσμου, θά κινδύνευε νά μείνει ἀπόλυτα ξένος γιά τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς, πού φυσικά εἶχαν μάθει νά σκέπτονται μόνο μέ τίς δομές τοῦ κόσμου ἐκείνου. Ἐάν τουναντίον θά χρησιμοποιοῦσαν τή γλῶσσα τοῦ θύραθεν πνευματικοῦ κόσμου, κινδύνευαν νά νοθεύσουν τήν ἀλήθεια πού κήρυτταν.

Τό ὄργανο: Τελικά οἱ χριστιανοί συγγραφεῖς ἐργάστηκαν ἀποδοτικά χρησιμοποιώντας τό πνευματικό κλίμα ἢ τό γλωσσικό ὄργανο τῆς ἐποχῆς τους. Πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι λέγοντας «γλωσσικό ὄργανο» ἐννοοῦμε κάτι πολύ περισσότερο ἀπό τό γλωσσικό σχῆμα. Ἐννοοῦμε τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο σκέπτονταν καί προσέγγιζαν τά προβλήματα οἱ ἄνθρωποι. Ἐννοοῦμε τίς κοινωνιολογικές δομές μέσῳ τῶν ὁποίων ὁ μέσος μορφωμένος ἐκφραζόταν καί κατανοοῦσε τόν ἄνθρωπο καί τόν κόσμο... Διά νά συναντήσουν οἱ ἐκκλησιαστικοί συγγραφεῖς τόν ἄνθρωπο τοῦ κόσμου μίλησαν τή γλῶσσα του. Ἐάν συγχρόνως δέ νόθευσαν τήν ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου,

συνέβη διότι οί συγγραφείς μας είχαν βα-
θεία συνείδηση τῆς ἀπόλυτης διαφορᾶς
μεταξύ τῶν δύο μεγεθῶν, τοῦ χριστιανι-
σμοῦ καί τῆς θύραθεν ποικίλης σκέψεως...
Οἱ Πατέρες δυνατοί στοχαστές οἱ ἴδιοι, δέ
μποροῦσαν νά ἀγνοήσουν τή θύραθεν καί
μάλιστα τήν ἑλληνική σκέψη» (Παπαδό-
πουλου Στ. Γ.: *Πατρολογία*, τ. Α', ἐκδ.
Παρουσία, Ἀθήνα 1997, σ. 51-53).

Θεωροῦμε κλασικό τό παρακάτω κείμε-
νο πού ἀναφέρει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιρά-
νων κ. Ἀναστάσιος γιά τήν σύγχρονη ἱε-
ραποστολή σέ βιβλίο του καί φέρει τήν
ἐπικαιρότητα πού διαδραματίζει ἡ πα-
ρουσία τῶν κινέζων ἀκόμα καί στή χώρα
μας:

«Μία ιδιαίτερη περίπτωση ἀποτελεῖ ἡ
Κίνα. Ὅπως φαίνεται, ὁ κομμουνισμός
ἔχει παίξει ἕνα ρόλο μπουλντόζας γιά τή
θρησκευτική χλωρίδα τοῦ παρελθόντος,
ἔχει καταστρέψει τήν ἱερή πατριαρχική
δομή τῆς οἰκογένειας καί τῆς κοινωνίας
(πού εἶχε πετρώσει ὁ κομφουκιανισμός),
πολλά στοιχεῖα μαγείας (πού καλλιέργησε
ὁ λαϊκός ταοϊσμός), καί γενικά ἔδωσε μία
ιδιαίτερη ἔμφαση στόν κινεζικό ρεαλισμό.
Ἐντούτοις, εἶναι παρακινδυνευμένο νά μι-
λήσουμε γιά πλήρη καταστροφή τῆς
λαϊκῆς κινεζικῆς θρησκευτικότητος. Τά
μεγάλα δέντρα στά δάση καταστρέφονται
ἀπό τίς πυρκαγιές, οἱ ρίζες ὅμως τῆς χλόης
καί τῶν μικρῶν φυτῶν ἀντέχουν περισσό-
τερο. Ἡ ἐπιβίωση τῶν κινεζικῶν θρησκευ-
τικῶν μορφῶν εἶναι φανερή στή Φορμόζα,
τό Χόνγκ Κόνγκ, τή Σιγκαπούρη, ὅπου
ὑπάρχουν κινεζικοί πληθυσμοί, ἀλλά ἀκό-
μη καί στήν ἠπειρωτική Κίνα. Πολλοί προ-
σβλέπουν σέ μία μέρα πού ἡ κινεζική
εὐαισθησία μέ ὅλα τά δεδομένα μπροστά
της, τόσο τοῦ δικοῦ της χώρου, ὅσο καί
τῶν ἄλλων πολιτισμῶν, ἰδίως τοῦ χριστιανι-

κοῦ, θά ἀναπλάσει ἐλεύθερη τό θρη-
σκευτικό βίωμά της. Τό μήνυμα τῆς «Βα-
σιλείας τῶν οὐρανῶν» θά εἶναι πάντα ζω-
τικῆς σημασίας γιά τόν πολυπληθῆ λαό,
πού ἀνέκαθεν ἔζησε μέ τό ὄραμα μίας κο-
σμικῆς ἁρμονίας, στήν ὁποία ὁ ἄνθρωπος
εἶναι μεσάζων μεταξύ οὐρανοῦ καί γῆς»
(Ἀναστασίου, Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων
καί πάσης Ἀλβανίας: *Ἱεραποστολή στά
ἴχνη τοῦ Χριστοῦ*, ἐκδ. Ἀποστολική Δια-
κονία, Ἀθήνα 2007, σ. 147). Πρόκειται γιά
σημαντικές ἐπισημάνσεις ἑνός πολυμα-
θοῦς γνώστη τῶν θρησκείων, οἱ ὁποῖες
ἀποδεικνύονται ἀναγκαῖες στήν περίπτω-
ση ὅπου ἕνας κατηχητής θά μπορούσε νά
ἔλθει σέ ἐπαφή μέ ἀνθρώπους ἀπό τήν
ἀσιατική αὐτή χώρα καί θά χρειαζόταν νά
τούς εἰσαγάγει σέ θέματα ὀρθόδοξης
πνευματικότητος.

Στό σημεῖο αὐτό ἐπιβεβαιώνεται ὁ λό-
γος τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ὁ
ὁποῖος ἐπισημαίνει: «καί ἂν κάποιος ἀπό
τούς πατέρες λείει τά ἴδια μέ αὐτούς πού
βρίσκονται ἔξω ἀπό τήν χριστιανική πίστη,
ἀλλ' ὅμως μόνο στά λόγια, ἐπειδή ὡς πρός
τά νοήματα ὑπάρχει μεγάλη διαφορά.
Διότι αὐτοί, σύμφωνα μέ τόν Παῦλο, ἔχουν
τόν νοῦ τοῦ Χριστοῦ, ἐνῶ ἐκεῖνοι, ἂν ὄχι
κάτι χειρότερο, μιλοῦν μέ βάση τήν
ἀνθρώπινη διάνοια. Καθόσον δέ ἀπέχει ὁ
οὐρανός ἀπό τήν γῆ, κατά τόσο ἀπέχει ἡ
διάνοιά μου ἀπό τίς διάνοιές σας, λέγει ὁ
Κύριος» (Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ: *Περί
ἡσυχάζόντων*, Α 1,11, ἐκδ. Π. Χρήστου,
Συγγράμματα, τ. Α', σ. 373).

Τό ἐρώτημα πού στή συνέχεια προκύ-
πτει εἶναι πῶς ἡ γνώση τῶν ἔξω ἀπό τήν
χριστιανική πίστη θρησκευτικῶν καί φιλο-
σοφικῶν διδασκαλιῶν μπορεῖ νά λειτουρ-
γήσει ὡς βασικό ὕλικό τῆς κατήχησης.

Ὁ ἄρχοντας πού ἔφυγε λυπημένος

Πρωτ. Ἀντωνίου Πινακούλα,
Ἐφημ. Ἰ.Ν. Ἀγ. Παντελεήμονος Χαλανδρίου, Ἱ. Ἀρχ. Ἀθηνῶν

Α. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

1. Ἡ θέση τῆς Κυριακῆς
στό ἐκκλησιαστικό ἔτος
2. Περίληψη τῆς περικοπῆς
καί ἀναγγελία τοῦ Θέματος

1. Ἀγαπητοί ἀδελφοί, βρισκόμαστε στό δρόμο γιά τήν μεγάλη ἑορτή τῶν Χριστουγέννων καί ἀρχίσαμε νά φάλλουμε ἀπό τήν προηγούμενη ἑβδομάδα τό «Χριστός γεννᾶται». Ὁ Θεός ἔγινε ἄνθρωπος, γεννήθηκε στή Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας καί ἔρχεται νά γεννηθεῖ μέσα στούς ἀνθρώπους πού συνεχῶς τόν ἐπιθυμοῦν.

2. Γι' αὐτό ἀκούσαμε σήμερα στό Εὐαγγέλιο γιά τή συνάντηση πού εἶχε ὁ Χριστός μέ ἕναν ἄρχοντα πού ἐπιθυμοῦσε τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνος ἦρθε καί πλησίασε τόν Χριστό, γονάτισε μπροστά του καί τόν παρακάλεσε λέγοντας: «Διδάσκαλε ἀγαθέ, πῶς θά κληρονομήσω τήν αἰώνια ζωή;». Ὁ Χριστός τοῦ ἀπάντησε: «Καταρχήν, γιατί μέ λές ἀγαθό; Κανένας δέν εἶναι ἀγαθός, παρά μόνο ὁ Θεός. Καί δεύτερον, γνωρίζεις τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ». Καί ἄρχιζε νά τοῦ θυμίζει μία μία τίς δέκα ἐντολές. «Αὐτές νά τηρεῖς καί σοῦ φτάνουν». Ἐκεῖνος ἀπάντησε λέγοντας ὅτι «ὅλα αὐτά στά ὁποῖα ἀναφέρονται οἱ ἐντολές, ὅλα τά παραγγέλματα, ἐγώ τά ἐτήρησα ἀπό μικρό παιδί. Τί ἀκόμα μοῦ

λείπει; Σέ τί ὑστερῶ;». Κι ὁ Χριστός τότε τοῦ λέει: «Πούλησε ὅλα ὅσα ἔχεις, μοίρασε τά χρήματα στούς φτωχοῦς καί ἀκολούθησέ με». Ὅταν τά ἄκουσε αὐτά ὁ ἄρχοντας, στενοχωρήθηκε πάρα πολύ καί ἔφυγε. Γιατί ὁ Χριστός μίλησε μ' αὐτό τόν τρόπο στόν ἄρχοντα;

Β. ΕΞΗΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1. Ἡ στάση τοῦ ἄρχοντα
2. Τό δράμα τοῦ ἄρχοντα καί ἡ λύση του ἀπό τόν Χριστό
3. Γέφυρα πρὸς τό τρίτο μέρος

1. Γιά νά καταλάβουμε τόν λόγο πού μίλησε ὁ Χριστός μ' αὐτό τόν τρόπο, πρέπει νά μάθουμε τί κρυβόταν μέσα στόν ἄρχοντα. Ἄς προσέξουμε πρῶτα πῶς ἐμφανίζεται μπροστά στόν Χριστό, τί τοῦ δείχνει, καί μετά νά δοῦμε τί κρυβόταν μέσα του. Τό ἐξωτερικό του σχῆμα ἦταν σχῆμα εἰλικρινείας καί εὐλάβειας. Ἦρθε, ρώτησε τόν Χριστό γιά κάτι πού τόν ἀπασχολοῦσε. Στάθηκε μπροστά του μέ τόν τρόπο πού ἔπρεπε νά σταθεῖ. Γονάτισε δείχνοντας σεβασμό καί τόν ἀποκάλεσε μέ μία ιδιότητα ἀπ' αὐτές πού ἔχει ὁ Θεός. Ζήτησε νά μάθει τί ἔπρεπε νά κάνει γιά νά κληρονομήσει τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἦταν εἰλικρινής καί εὐλαβής, ὅτι ζητοῦσε τό πιστεῦ. Αὐτό φαίνεται στή σημείωση τοῦ

εὐαγγελιστῆ Μάρκου: «Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτόν». Τὸν εἶδε καὶ τὸν συμπάθησε. Τὸν ἀγάπησε γι' αὐτό ἀκριβῶς τὸ σχῆμα πού ἔδειξε. Τὴν εὐλάβεια, τὴν εἰλικρίνεια, τὴν τιμιότητα μὲ τὴν ὁποία ζητοῦσε γιὰ νὰ μάθει. Εἶναι πολὺ μεγάλη ἡ κουβέντα αὐτή. Ἡ σημείωση αὐτὴ ἔχει πάρα πολὺ μεγάλη σημασία καὶ δὲν πρέπει νὰ τὴν προσπερνᾶμε. Τὸν εἶδε καὶ τὸν ἀγάπησε. Ποιὸς ἀγάπησε ὁ Χριστός; Ὅλο τὸν κόσμον ἀγαποῦσε. Ἄλλὰ ὅταν ἀναφέρεται σὲ ἓνα συγκεκριμένο πρόσωπο, τὰ πράγματα εἶναι ἐντελῶς διαφορετικά. Σκεφτεῖτε, φανταστεῖτε, βάλτε μὲ τὸ νοῦ σας ὅτι ὁ Χριστός «ἠγάπησεν αὐτόν» γι' αὐτό ἀκριβῶς τὸ ὁποῖο ἔδειξε.

2. Ἄλλὰ ἐνῶ τὸ ἐξωτερικὸ σχῆμα ἔδειχνε ἄνθρωπο πού ἄξιζε νὰ τὸν ἀγαπήσει ὁ ἴδιος ὁ Θεός, ἓνα δράμα κρυβόταν μέσα του. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς νόμιζε, πίστευε, ὅτι τηροῦσε τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ. Εἶχε φτιάξει μία ἰδεατὴ εἰκόνα γιὰ τὸν ἑαυτό του. Νόμιζε πὼς εἶχε ὅλα τὰ μέρη τῆς εἰκόνας του συμπληρωμένα. Ταυτόχρονα ὅμως δὲν μποροῦσε νὰ πείσει τὸν ἑαυτό του γι' αὐτὰ πού πίστευε. Ἡ συνειδήσή του μαρτυροῦσε πὼς κάτι τοῦ ἔλειπε. Ἄπό μέσα του ἐρχόταν τὸ ἐρώτημα: «Τί ἔτι ὑστερῶ;» Εἶχε συμπληρώσει τὰ ἐνεργή- ντα ἐννιά πράγματα καὶ τοῦ ἔλειπε τὸ ἓνα, πού ἦταν τὸ ἐλάχιστο. Γι' αὐτό τὸ ἐλάχι- στο αἰσθανόταν πόνον καὶ ρωτοῦσε: «Τί ἔτι ὑστερῶ;» Ἔκανε ὅμως μεγάλο λάθος. Ἐλάχιστα πράγματα εἶχε κατορθώσει νὰ δημιουργήσει στὴ σχέση του μὲ τὸν Θεό. Ἔβλεπε τίς δέκα ἐντολές μὲ σεβασμὸ καὶ ἐπιθυμοῦσε νὰ τίς τηρεῖ καὶ αὐτὸ ἔδωσε πολὺ μεγάλο ἐκτόπισμα. Πάρα πολὺ μεγάλο. Ἄλλὰ ἄλλο ἐπιθυμία καὶ ἄλλο πραγματικότητα. Πίστεψε πὼς τίς εἶχε ἤδη

τηρήσει καὶ βούτηξε μέσα σ' αὐτὴ τὴν ψευ- δαίσθηση. Εἶχε ταυτίσει τὸν ἑαυτό του μὲ τίς ἐπιθυμίες του.

Κι ὁ Χριστός, πού τὸν ἀγάπησε, δὲν εἶχε ἄλλο τρόπο νὰ τὸν βοηθήσει παρά μόνο ἓναν: νὰ καταστρέφει, νὰ συντρίψει αὐτὴ τὴν εἰκόνα, νὰ μὴ μείνει τίποτε ἀπ' αὐτό. Γιατί ἦταν κατὰ ἐνεργήντα τὰ ἑκατὸ ψευτι- κο. Καὶ τί τοῦ εἶπε; Κάτι πού δὲν μπο- ροῦσε νὰ κάνει ὁ ἄρχοντας: «Πούλησέ τα ὅλα. Δῶσε τὰ χρήματα στοὺς φτωχοὺς, κι ἔλα μαζί μου. Ἔλα νὰ ζήσεις ὅπως ζῶ ἐγώ. Χειρότερα ἀπὸ τίς ἀλεποῦδες. Γιατί οἱ ἀλεποῦδες ἔχουν πού νὰ βάλουν τὸ κε- φάλι τους, ἐγὼ ὅμως ὄχι.» Κι ὁ ἄνθρωπος, χάνοντας αὐτὴ τὴν εἰκόνα, σωριάστηκε. Στενοχωρήθηκε καὶ πῆρε δρόμο κι ἔφυγε. Βλέπετε, ἡ συναίσθηση ὅτι κάτι τοῦ ἔλειπε τὸν ἔφερε κοντὰ στὸν Χριστό. Καὶ ἀπεκά- λυψε τὸν Χριστό «ἀγαθό», ὅτι εἶναι δηλα- δὴ ὁ Θεός. Γιατί; Γιατί ἤθελε νὰ τοῦ ἐπι- βεβαιώσει αὐτὴ τὴν εἰκόνα ἓνας σπου- δαῖος ἄνθρωπος, μία μεγάλη αὐθεντία, κάποιος μὲ κύρος, μὲ τὸ κύρος τοῦ Θεοῦ. Ἦταν τόσο μεγάλος ὁ πόνος του πού μό- νο μία ἐπιβεβαίωση τοῦ Χριστοῦ θά μπο- ροῦσε νὰ τὸν ἀπαλύνει. Τότε θά αἰσθανό- ταν καλά. Ἦταν δική του ἀνάγκη νὰ ἀπο- καλέσει τὸν Χριστό «ἀγαθό». Ἔπρεπε νὰ ἀκούσει ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Θεό ὅτι αὐτὸς εἶναι ἴδιος μὲ τὴν εἰκόνα πού εἶχε κατα- σκευάσει γιὰ τὸν ἑαυτό του.

3. Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἡ συνάντηση αὐτὴ μὲ τὸν Χριστό φαίνεται φιάσκο. Δὲν ἦταν ὅμως. Δὲν ἔφυγε ἄπραγος καὶ ἀδιάφορος ὁ ἄνθρωπος. Ἔφυγε στενοχωρημένος. Ἔφυγε γιατί κάποιος τοῦ κατέστρεψε τὴν εἰκόνα πού εἶχε γιὰ τὸν ἑαυτό του. Ἔφυ- γε γιατί εἶχαν διαλυθεῖ οἱ ψευδαισθήσεις του. Αὐτὸ ὅμως ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς συ- νάντησής του μὲ τὸν Χριστό. Προκλήθηκε

ἀπό τήν ειλικρινῆ ἐπιθυμία πού εἶχε γιά τόν Θεό. Τόν Θεό ἐπιθυμοῦσε. Αὐτόν ἤθελε νά συναντήσῃ. Κι ὁ Θεός τοῦ χάρισε αὐτό τό πράγμα. Νά φύγει στενοχωρημένος καί νά ξανασκεφεῖ καί νά γυρίσει ἴσως –καί γιατί ὄχι;– ἀργότερα.

Γ. ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ

1. Ἡ ἐπιθυμία τοῦ Θεοῦ

2. Ἡ διαχείρισή της

1. Τί συμβαίνει μέ μᾶς; Πῶς λειτουργεῖ ἡ ἐπιθυμία τοῦ Θεοῦ μέσα μας; Ὅλοι μας εἴμαστε ἐδῶ σήμερα. Κι εἴμαστε ἐδῶ γιατί ἐπιθυμοῦμε τόν Θεό. Ἐπειδὴ ἐπιθυμοῦμε τόν Θεό ἤρθαμε σήμερα στό Ναό καί προσευχόμαστε μαζί, καί θέλουμε νά μάθουμε τίς ἐντολές του γιά νά ζοῦμε ὅπως ἐκεῖνος θέλει. Γι' αὐτό ἐρχόμαστε ἐδῶ. Ἡ ἐπιθυμία τοῦ Θεοῦ παίρνει διάφορες μορφές στόν καθένα ἀπό μᾶς. Πολλές φορές εἶναι ἐντελῶς κρυμμένη καί δέν φαίνεται. Εἶναι σκορπισμένη σέ πολλές ἄλλες ἐπιθυμίες μας γιά διάφορα πράγματα, πρόσωπα καί καταστάσεις. Κι ἐπειδὴ ἐπιθυμοῦμε τόσα ἄλλα, ἡ ἐπιθυμία γιά τό Θεό ἔχει σχεδόν ἐξαφανισθεῖ καί μόλις πού ἀνιχνεύεται. Σέ ἄλλους ἀπό μᾶς ἡ ἐπιθυμία τοῦ Θεοῦ βιώνεται μέ ὀδυνηρό τρόπο. Στήν περίπτωση αὐτή γίνεται τύψεις τῆς συνείδησής μας γιά πράξεις καί παραλείψεις μας στίς ὁποῖες δέν τηρήσαμε τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ. Εἴτε ἀπέναντι στόν ἴδιο τόν Θεό εἴτε ἀπέναντι στούς ἄλλους ἀνθρώπους εἴτε ἀπέναντι στόν ἑαυτό μας. Ἀποτέλεσμα ὅλων αὐτῶν εἶναι ἡ κακή σχέση μέ αὐτόν πού ἐπιθυμοῦμε, τόν Θεό, καί ἡ ἀντικατάσταση τῆς προσδοκίας μας ἀπό τίς ἐνοχές μας. Μπορεῖ ἡ ἐπιθυμία μας νά ἐκφράζεται μέ διλήμματα μπροστά στά προβλήματα πού ἔχουμε καί δέν μπο-

ροῦμε ν' ἀποφασίσουμε πῶς νά τά λύσουμε. Νά τά λύσουμε ὅπως θέλει ὁ Θεός ἢ ὅπως μᾶς πιέζουν οἱ ἐπιθυμίες μας; Μπορεῖ νά εἶναι συγκρούσεις καθηκόντων. Καταστάσεις δηλαδή πού δέν μποροῦμε νά ἱεραρχήσουμε, τί εἶναι πρωτεῦον καί τί δευτερεῦον. Μπορεῖ νά εἶναι τόσα ἄλλα πράγματα. Πίσω ἀπ' αὐτά κρύβεται ἡ ἴδια ἐπιθυμία γιά τόν Θεό. Καί πολλοί ἀπό μᾶς, αὐτοί πού τοὺς ἀξίωσε ὁ Θεός νά προχωρήσουν, ἔρχονται γεμάτοι λαχτάρα, γεμάτοι προσδοκία νά συναντήσουν τόν Θεό καί τοὺς ἀδελφούς τους.

2. Νάί, ὅλα αὐτά μπορεῖ νά συμβαίνουν. Καί συμβαίνουν ἐπειδὴ ὑπάρχει ἡ ἐπιθυμία τοῦ Θεοῦ μέσα μας. Γιά νά λειτουργήσει σωστά, δηλαδή πρὸς ὄφελός μας, ἀπαιτεῖται μία προϋπόθεση. Αὐτή πού εἶχε ὁ ἄρχοντας τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ ἐπιθυμία του νά συναντήσῃ τόν Θεό ἦταν ειλικρινής. Ἡ στάση του μπροστά στό Χριστό εὐλαβής καί ἡ προσδοκία του ἀληθινή. Καί ἄς εἶχε τόσα προβλήματα, καί ἄς ἦταν τόσο σίγουρος γιά πράγματα πού δέν ἴσχυαν, ἄς στηριζόταν στήν ψευδαίσθηση μίας ψεύτικης εἰκόνας. Δέν ἔχει σημασία ἂν ἔφυγε στενοχωρημένος. Ἄς φύγουμε καί ἐμεῖς στενοχωρημένοι ἐπειδὴ βρεθήκαμε στή σύναξη τῆς Ἐκκλησίας καί ἀκούσαμε τό κήρυγμα ἢ ἐπειδὴ βγήκαμε ἀπό τό ἐξομολογητήριο ἢ ἐπειδὴ συναντήσαμε τοὺς ἀδελφούς μας. Αὐτό δέν ἔχει σημασία. Σημασία ἔχει τό ὅτι ἀξιωθήκαμε ὁ Θεός νά διαλύσει τίς ψευδαισθήσεις μας καί ν' ἀποκαλύψῃ τήν ἀλήθεια τῶν προβλημάτων μας. Ἡ, ἀντίθετα, μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νά ὑπερνικήσουμε τίς ἀπογοητεύσεις μας καί νά δεχθοῦμε τή χάρη τοῦ Θεοῦ. Μέ αὐτό τόν τρόπο λειτουργεῖ ἡ ἐπιθυμία τοῦ Θεοῦ μέσα μας. Ἀπό τά ἀπλά μέχρι τά μεγαλύτερα πράγματα.

Δ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

1. *Περίληψη τῶν προηγουμένων*
2. *Σύνδεση μέ τήν προηγούμενη Κυριακή*
3. *Προτροπή*

1. Ἀγαπητοί ἀδελφοί, ἡ ἐπιθυμία τοῦ Θεοῦ μᾶς φέρνει πάντοτε στό δρόμο τῆς ἀναζήτησής του. Καί τόν ἀναζητοῦμε μέ βάση τήν πραγματική μας κατάσταση. Ὁ τρόπος τῆς ἀναζήτησής μας ἀντανακλᾷ πάντοτε αὐτό πού συμβαίνει μέσα μας. Ἡ περίπτωση τοῦ ἄρχοντα πού ἀκούσαμε σήμερα εἶναι χαρακτηριστική.

2. Τήν περασμένη Δευτέρα γιορτάσαμε τά Εἰσόδια τῆς Παναγίας μας. Ἐκεῖ εἶδαμε μία ἀντίθετη περίπτωση. Ὅχι μόνο τήν περιουσία τους, ὄχι μόνο τίς σκέψεις τους, ὄχι μόνο τίς προσδοκίες τους, ἀλλά τό ἴδιο τό μοναδικό παιδί τους, ὁ Ἰωακείμ καί ἡ Ἄννα τό ἀφιέρωσαν στόν Θεό. Ἐκῆσαν στόν Θεό τό μεγαλύτερο δῶρο πού μπορούσαν νά κάνουν. Τό μοναδικό παιδί πού

ἀπέκτησαν σέ μεγάλη ἡλικία. Δεσμεύτηκαν ἀπέναντι στήν ἀγαθότητά του, ἀπέναντι στήν καλοσύνη του καί στή δύναμή του, ἐπειδή πίστευαν πώς ἔτσι τά προβλήματα τοῦ παιδιοῦ τους καί τά δικά τους θά ἦταν λυμένα.

3. Δέν εἶναι τυχαῖο, οὔτε περίεργο, ὅτι καί τό σημερινό Εὐαγγέλιο ἀρχίζει μέ τήν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ καί τελειώνει μέ τή δύναμή του: «Διδάσκαλε ἀγαθέ» εἶπε ὁ ἄρχοντας. Καί στό τέλος ὅταν ρώτησαν οἱ μαθητές «Μά πῶς μπορεῖ νά σωθεῖ ἓνας ἄνθρωπος», βλέποντας τό δράμα τοῦ ἄρχοντα πού ἐκτυλίχθηκε μπροστά τους, ὁ Χριστός ἀπάντησε ὅτι τά πάντα «δυνατά παρά τῷ Θεῷ ἐστί». Ὁ Θεός εἶναι γεμάτος καλοσύνη καί μποροῦμε νά τόν ἐμπιστευθοῦμε ἀπεριόριστα. Εἶναι παντοδύναμος καί μπορεῖ νά πραγματοποιήσει ὅλα ὅσα ὑπόσχεται. Ἐμεῖς δέν ἔχουμε παρά νά δεσμευτοῦμε ἀπέναντι στήν καλοσύνη του καί νά παραδοθοῦμε στά χέρια του. Εἶθε νά μᾶς ἀξιώσει. Ἀμήν.

Ὁρθοδοξία καί Αἵρεση στίς σχέσεις Ἐκκλησίας-Πολιτείας

Ἀρχιμ. Αὐγουστίνου Γ. Μύρου, Δρος Θ.,
Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Σερβίων καί Κοζάνης

Ο ΠΩΣ ΠΑΝΤΟΤΕ συμβαίνει γιά κάθε συνειδητή ἀνθρώπινη πράξη, ἔτσι καί πίσω ἀπό τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ρυθμίζονται οἱ σχέσεις Ἐκκλησίας καί Πολιτείας κρύπτεται μία συγκεκριμένη φιλοσοφία, ἡ ὁποία ἀπορρέει εἴτε ἀπό τήν Ὁρθόδοξη Πίστη, εἴτε ἀπό τήν αἰρετική πίστη, εἴτε ἀκόμη καί ἀπό τήν ἀπιστία καί ἀθεΐα. Γι' αὐτό εἶναι ἰδιαίτερα σημαντικό, ὅσοι τοποθετοῦνται στό ζήτημα τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας-Πολιτείας, νά ὁμολογοῦν μέ εἰλικρίνεια τό ὑπόβαθρο τῆς πίστεως καί τῆς φιλοσοφίας, ὅπου στηρίζονται γιά νά τοποθετηθοῦν.

Ἡ Ὁρθόδοξη Διδασκαλία, ὅπως γιά ὅλα τά ζητήματα, ἔτσι καί γι' αὐτό πού ἐδῶ μᾶς ἀπασχολεῖ, ἔχει τίς δικές της ἐκπεφρασμένες θέσεις, οἱ ὁποῖες στηρίζονται στήν ἀποκεκαλυμμένη Πίστη τοῦ Χριστοῦ. Οἱ θέσεις αὐτές ἐξαρτῶνται πρωτίστως ἀπό τήν ἀπάντηση πού δίνει στό βασικό ἐρώτημα, τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία καί τί ἡ Πολιτεία. Σύμφωνα μέ τήν Ὁρθόδοξη Διδασκαλία, καί οἱ δύο ἐξουσίες ἔχουν κοινή τήν προέλευσή τους, Αὐτόν τόν ἐν Τριάδι Θεό. Ὁ θεόπνευστος λόγος τοῦ ἀποστόλου Παύλου εἶναι κατηγορηματικός. «Οὐ γάρ ἐστὶν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ. Αἱ δέ οὖσαι ἐξουσίαι ὑπὸ τοῦ θεοῦ τεταγμέναι εἰσὶ» (Ρωμ. 13,1). Ὑπάρχει ὁμως ἡ μεταξύ τους διαφοροποίηση ὡς πρὸς τήν οὐσία καί τά

ὄριά τους. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι τό ἀθάνατο θεανθρώπινο Σῶμα τοῦ Χριστοῦ (Μτθ. 16,18 καί Ἐφ. 1,23), ἐνῶ ἡ Πολιτεία εἶναι ἓνας ληξιπρόθεσμος ἐγκόσμιος Ὄργανισμός (Μτθ. 12,25). Ἐχουν ἐπίσης καί κοινή ἀποστολή, τή βοήθεια στόν ἄνθρωπο, πού εἶναι τό πλάσμα τοῦ Θεοῦ. Στό σημεῖο αὐτό ὑπάρχει καί ἄλλη διαφοροποίηση. Ἡ μέν ἀποστολή τῆς Πολιτείας ἐξαντλεῖται στήν ἐξασφάλιση καί διατήρηση ἐγκοσμίων ἀγαθῶν, ὅπως εἶναι ἡ ἀσφάλεια, ἡ τάξη, ἡ δίκαιη ἀπονομή τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, πού ἐπιβάλλεται μέ τήν κοσμική δύναμη (Ρωμ. 13,4-7), ἐνῶ ἡ ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας ἐντοπίζεται κυρίως στήν πνευματική καλλιέργεια γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία ἀσκεῖται μέ πνευματικά μέσα (Μτθ. 20,25,28). Ἐπειδὴ ὁμως οἱ δύο κόσμοι, ὁ ὑλικός καί ὁ πνευματικός, εἶναι ἀλληλένδετοι ὡς ἔργα τοῦ ἰδίου ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἡ Ἐκκλησία, ὡς ἐκφραστής τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ἔχει λόγο καί γιά τούς δύο, τόν ὁποῖο λόγο ὀφείλουν νά ἀποδέχονται ὅσοι ἔχουν ἐλεύθερα ἐπιλέξει νά εἶναι χριστιανοί.

Κάθε σκέψη γιά χωρισμό μεταξύ Ἐκκλησίας καί Πολιτείας προϋποθέτει ἄλλη, μὴ Ὁρθόδοξη πίστη, τόσο γιά τό τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία καί τί ἡ Πολιτεία, ὅσο καί γιά τίς μεταξύ τους σχέσεις. Ἐκτός ἀπό τήν ἀθεΐα, μόνον ἡ αἵρεση εὐνοεῖ τόν

χωρισμό και την τελείως ανεξάρτητη πορεία τους.

Δέν είναι δέ καθόλου τυχαίο τό γεγονός ότι τό σύστημα χωρισμού Έκκλησίας και Πολιτείας έχει την άρχή του σέ λαούς μέ έντονη την παρουσία Προτεσταντικών Όμολογιών, όπως είναι οί Ένωμένες Πολιτείες τής Άμερικής, ή Ίρλανδία, ή Γαλλία, τό Βέλγιο, πόλεις τής Έλβετίας κ.ά. Τό σύστημα αυτό είναι συνεπές μέ την προτεσταντική θεολογία, σύμφωνα μέ την όποία τόσον ή Έκκλησία, όσο και ή Πολιτεία αποτελούν άνθρωποκεντρικούς Όργανισμούς, πού άντλούν την ισχύ και την έξουσία τους από τά άνθρώπινα μέλη τους. Σύμφωνα μέ την αίρετική αυτή θεολογία ή Έκκλησία δέν είναι τό Σώμα του ένανθρωπήσαντος Χριστού, αλλά κοινωνία ανθρώπων, τους όποιους συνενώνουν κοινές θρησκευτικές άνάγκες. Έπομένως ή Έκκλησία δέν είναι διαφορετική από την Πολιτεία, ούτε στην ουσία της, ούτε στά όριά της, άφοϋ και εκείνη είναι άνθρώπινος όργανισμός. Η διαφοροποίηση των δύο έξουσιών έντοπίζεται στους άπόλυτα διαχωρισμένους τομείς ευθύνης τής κάθε μιάς, στον υλικό και έγκόσμιο για την Πολιτεία και στον πνευματικό και υπερκόσμιο για την Έκκλησία. Είναι όλοφάνερη έτσι ή αίρετική διαφοροποίηση από την αντίστοιχη Όρθόδοξη τοποθέτηση. Αυτή ή αντίληψη έχει τις ρίζες της στην αίρετική διδασκαλία του δυαλισμού, σύμφωνα μέ την όποία ή πραγματικότητα χωρίζεται σέ στεγανά διαμερίσματα, σ' αυτό των υλικών και έγκοσμιών, και σ' εκείνο των πνευματικών και έπουρανίων. Έπομένως, κατ' αυτούς, και ή κάθε έξουσία στον τομέα ευθύνης της είναι έπαρκής και δέν χρειάζεται την στενή συνεργασία μέ την άλλη.

Ίστορικά ή εξέλιξη του χωρισμού Έκκλησίας και Πολιτείας έννοήθηκε από την πικρή έμπειρία πού είχαν οί λαοί αυτοί από τις άθαιρεσίες άλλης αίρέσεως, αυτής του Παπισμού, ό όποιος όδηγήθηκε στο άλλο άκρο και θέλησε νά συγκεντρώσει μαζί μέ την πνευματική και την κοσμική έξουσία στους πνευματικούς πατέρες τής Έκκλησίας, μέ όλα τά τραγικά έπακόλουθα και τά άνατριχιαστικά έγκλήματα του Μεσαίωνα. Αντίθετα, στο ελληνικό Γένος ή Όρθόδοξη Έκκλησία ποτέ δέν βρέθηκε διεκδικήτρια τής κοσμικής έξουσίας. Ήταν πάντοτε ή συμπαραστάτρια στά καλά έργα τής Πολιτείας, και γενικά υπήρξε ή πνευματική τροφός του Γένους. Στά χίλια χρόνια της χριστιανικής αυτοκρατορίας τής Ρωμοσύνης, παρά τις μεμονωμένες έξαιρέσεις, συμπορεύθηκε μέ την Πολιτεία σέ μία θαυμαστή σχέση συναλληλίας και άλληλοπεριχώρησης, όπως άκριβώς υπαγόρευε ή Όρθόδοξη θεολογία. Στην περίοδο τής Τουρκοκρατίας ή Έκκλησία έσωσε κυριολεκτικά τό ελληνικό Γένος. Τετρακόσια όλόκληρα χρόνια δέν υπήρχε καν ελληνική Πολιτεία. Υπήρχε μόνον ή Όρθόδοξη Έκκλησία, ή όποία μέ άμέτρητες θυσίες σήκωσε στους ώμους της όλο τό βάρος του σκλαβωμένου λαού, τον όποιο και διατήρησε, ώστε μετά την άπελευθέρωση νά μπορεί νά επανιδρυθεί ή ελληνική Πολιτεία.

Είναι φανερό ότι για νά υποστηρίξει κάποιος σοβαρά τον χωρισμό Έκκλησίας και Πολιτείας στην πατρίδα μας, όπως αυτός μέ πάθος προβάλλεται και επιδιώκεται στίς ήμέρες μας, πρέπει νά άρνηθεί πρώτα την Όρθόδοξη θεολογία μαζί μέ την ιστορία μας, και ύστερα νά έγκολπωθεί την αίρετική θεολογία και νά δικαιώσει την ιστορία των αίρέσεων.

Ἡ θλιμμένη Παναγία

Πρωτ. Κωνσταντίνου Καλλιανού

Ἐφημ. Ἰ. Ν. Ἀγίου Παντελεήμονος Σκοπέλου, Ἰ. Μ. Χαλκίδος

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ἀπομένει πάντα ἡ Μορφή μιᾶς θλιμμένης, βουρκωμένης Παναγίας, τὴν ὁποία συναντοῦσα κάθε Κυριακή ἢ καὶ γιορτὴ στὴν παλιά μας τὴν ἐκκλησία, στό Κάτω Χωριό. Ἡ εἰκόνα αὐτή, πού βρῖσκεται μέχρι σήμερα στό τέμπλο, εἶναι μεγάλων διαστάσεων, ἀγιογραφημένη στό Ἅγιον Ὅρος, ὄχι μέ τὴ γνωστὴ βυζαντινὴ τεχνοτροπία, ἀλλὰ μέ πολλά δυτικότερα στοιχεῖα, στά ὁποία ὡστόσο, πρέπει νὰ τὸ ποῦμε ἀπερίφραστα, ὅτι ὁ εὐλαβὴς ἀγιογράφος προσπάθησε νὰ βάλει καὶ τὴ δική του τὴ σφραγίδα, ἔτσι ὥστε νὰ μὴν εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὴν παράδοση καὶ τὴν κληρονομιά τῶν αἰῶνων. Κάθε Κυριακή, λοιπόν, στὴ Θεία Λειτουργία, ἐκεῖνος ὁ ταπεινὸς καὶ ἀπλὸς λευῖτης, ὁ παπα-Βαγγέλης, τὴν ὥρα πού ἐπρόκειτο νὰ εἰπωθεῖ ἡ Κυριακὴ Προσευχή, ἔκανε νεῦμα, ὥστε τὸ παιδί πού θὰ ἔλεγε τὸ «Πάτερ ἡμῶν», νὰ πάει καὶ νὰ σταθεῖ μπροστά στὴν Ὁραία Πύλη, στό σολέα, καὶ νὰ περιμένει ἐκεῖ, μέχρι ν' ἀπαγγεῖλει ὁ ἱερέας τὸ «Καὶ καταξίωσον ἡμᾶς Δέσποτα...», γιὰ νὰ πεῖ στὴ συνέχεια τὴν Προσευχή.

Δέν ἦταν καὶ λίγες οἱ Κυριακὲς καὶ οἱ γιορτές, κατὰ τίς ὁποῖες βρέθηκα σ' αὐτὴ τὴ θέση. Μάλιστα, γιὰ νὰ πῶ τὴν ἀλήθεια, τὴν περίμενα μέ ἀγωνία αὐτὴ τὴ στιγμή, ἀλλὰ καὶ στεναχωριόμουν

πάρα πολύ ὅταν τὴ θέση μου τὴν καταλάμβανε ἄλλος. Ὅμως ἐκεῖνη ἡ λιγόλεπτη ἀναμονή, μέχρι νὰ πεῖ ὁ ἱερέας τὸ «Καὶ καταξίωσον ἡμᾶς Δέσποτα» ἀπομένουν στὴν ψυχὴ ὡς στιγμὲς βιωματικά κορυφαῖες, γιατί τόσο στά δεξιά μου, ὅσο καὶ στ' ἀριστερά οἱ Εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας μέ συγκινούσανε ὑπερβολικά μέ τὸ γαλήνιο ἐκεῖνο τους βλέμμα, πού παράλληλα εἶχε ἕνα βούρκωμα, μιὰ θλίψη κι ἕναν πόνο πού μαγνήτιζε, κατένυσε καὶ φυσικὰ ἀνοιγε στὴν παιδικὴ ψυχὴ τοὺς δρόμους τῆς Μητρικῆς συμπόνιας, τῆς γενναίας ἀγάπης, τῆς γαλήνιας συμπάθειας.

Διάβαζα στὴν Εἰκόνα τῆς Παναγίας τότε τὴν εὐλάβεια τῶν προγόνων μου, τίς συνεχεῖς ἐκκλήσεις πρὸς τὴν Χάρη Τῆς τῶν χαροκαμένων γυναικῶν καὶ μανάδων τοῦ χωριοῦ μου, πού σέ ὄρες πυκνοῦ χιονιά καὶ θλίψεων, στίς ὁποῖες ξετρυπώνει ἡ ἀρρώστεια κι ὁ θάνατος, τὴ θερμοπαρακαλοῦσαν νὰ σταθεῖ σιμά τους παρηγοριά, ἐλπίδα, διέξοδος καὶ θεία συνδρομὴ στοὺς τρομεροὺς ἐκείνους κλειστοὺς καιροὺς. Γι' αὐτό, ὅταν σέ ὄρες φονικῆς θύελλας καὶ θαλασσοταραχῆς ἀκουγα τὴ Μάνα καὶ τὴ γιαγιά νὰ λένε, «Παναϊά μ' στό πέλαγος!», Ἐκεῖνη τὴ Μορφή εἶχα μπροστά μου. Εἶχα τὴν ἐντύπωση, πὼς ἐκεῖνες τίς σκληρὲς στιγμὲς πρόφθανε ἡ Χάρη Τῆς

καί καταλαγιάζε τον καιρό ανακουφίζοντας ανθρώπους και πλοία από τη ματαιασμένη θάλασσα.

Τό ἴδιο βουρκωμένη ἦταν καί ἡ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, πού εἶχε ἀγιογραφηθεῖ στό Ἅγιον Ὄρος σύμφωνα μέ τήν ἐπιγραφή: «Ἡ παροῦσα εἰκὼν ἐγράφη ἐν Ἁγίῳ Ὄρει τοῦ Ἄθωνος... τῷ 1873, διὰ χειρός Νέστορος τοῦ Κρητός». Μάλιστα, στά μάτια τοῦ Χριστοῦ διέκρινα κι ἐκεῖνη τήν κοκκινίλα, τό αἷμα πού ἀνεβαίνει στά μάτια ἀπό τόν ἀβάσταχτο πόνο καί πολλές φορές σκεφτόμουν, τό λόγο τοῦ Εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη πού τόν ἀκοῦμε μιά μέρα σημαδιακή: τό Σάββατο τοῦ Λα-

ζάρου. «Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς» (Ἰω. 11, 35-36).

Πάνε χρόνια ἀπό τότε· χρόνια πού ξεπέρασαν τό μισό αἰῶνα. Ἔχω δεῖ πολλές εἰκόνες τῆς Παναγίας καί τοῦ Κυρίου μας, εἰκόνες ἱστορημένες ἀπό τρανοῦς ἀγιογράφους. Ὅμως στήν ψυχὴ ἔχει ἐντυπωθεῖ μόνο ἡ Μορφὴ ἐκείνης τῆς Εἰκόνας, τήν ὁποία πρωτοαντίκρισα παιδί καί τήν πῆρα μαζί μου, ὅπως πῆρα καί τή Μορφὴ τῆς Μάνας μου νά μέ συνοδεύουν καί νά μέ συντρέχουν σέ ὧρες φαρμακωμένες: ἡ μιά μέ τῆ μεσιτεία Της κι ἡ ἄλλη μέ τήν παραμυθία της...

Ὁ πρεσβύτερος Ἅγιος Λουκιανός

Ἐπιμέλεια: Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

Ὁ ἅγιος ἱερομάρτυς Λουκιανός¹ ἦταν τέκνο εὐσεβῶν γονέων. Μόλις ἐκεῖνοι ἀπεβίωσαν –ἦταν δέ τότε ὁ Λουκιανός δώδεκα ἐτῶν–, μοίρασε τὰ ὑπάρχοντά του στοὺς φτωχοὺς καὶ καταγινόταν μὲ τὴ σπουδὴ καὶ τὴ μελέτη τῶν θείων Γραφῶν. Ἔτσι μπόρεσε καὶ ὁδήγησε στὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ πολλοὺς Ἰουδαίους καὶ εἰδωλολάτρες.

Ὁ Λουκιανός μὲ τὴν ἐπιμέλεια πού τόν διέκρινε καὶ τὴν εὐφυΐα πού διέθετε, ἀπέκτησε σπουδαιότατη θεολογικὴ κατάρτιση. Ἀλλά ἐπιπλέον διακρινόταν ἤδη ἀπὸ τὴν παιδικὴ του ἡλικία γιὰ τὴ βαθιὰ του θεοσέβεια καὶ τὴν ἐνάρετη ζωὴ του². Ἔτσι ἔγινε ὀνομαστός καὶ χειροτονήθηκε πρεσβύτερος στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχείας τῆς Μεγάλης³. Ἀργότερα ὁμως ἔφυγε ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πῆγε στὴ Νικομήδεια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Στὴν πόλη αὐτὴ στερέωσε στὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ κάποιους χριστιανούς, οἱ ὅποιοι ἐξαιτίας τοῦ φόβου τῶν βασιανιστηρίων, εἶχαν κλονιστεῖ καὶ τοὺς προετοίμασε γιὰ τοὺς ἀγῶνες καὶ τὸ μαρτύριο.

Ὁ ἅγιος Λουκιανός, ὄντας πολυμαθέστατος ἀλλὰ καὶ ἄριστος καλλιγράφος καὶ ταχυγράφος, ἄφησε στὴν Ἐκκλησία

τῶν Νικομηδέων ἓνα σπουδαιότατο βιβλίο, τοῦ ὁποίου κάθε σελίδα ἦταν τριστήλη καὶ περιεῖχε ὁλόκληρη τὴν Παλαιὰ καὶ τὴν Καινὴ Διαθήκη³. Ἔγινε δέ ὁ Ἅγιος, λόγῳ τῶν ἀρετῶν του, τόσο ἀνώτερος ἀπὸ τὴ φύση τῶν ἀνθρώπων, ὥστε, ὅταν διερχόταν ἀπὸ τὸ μέσο τῆς πόλεως ἦταν ὁρατός σέ ὅσους ἤθελε, ἐνῶ στοὺς ὑπόλοιπους ἦταν ἀθέατος.

Ἡ φήμη καὶ τὰ ξεχωριστὰ προσόντα τοῦ ἁγίου Λουκιανοῦ ἔγιναν γνωστὰ στὸν αὐτοκράτορα Μαξιμιανό (286-305) καὶ γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἐκεῖνος ζήτησε νὰ τόν δεῖ. Κάποιοι σύμβουλοι του ὁμως τοῦ εἶπαν ὅτι, καὶ μόνο ἂν ἔβλεπε τὸ πρόσωπο τοῦ ἁγίου, θά κινδύνευε καὶ ὁ ἴδιος νὰ γίνεи χριστιανός. Μετὰ ἀπὸ τὴ συμβουλή αὐτὴ, ὁ Μαξιμιανός φοβήθηκε νὰ δεῖ κατὰ πρόσωπο τὸν ἅγιο Λουκιανό καί, ἔτσι, συνομίλησε μαζί του ὄντας πίσω ἀπὸ παραπέτασμα. Κατὰ τὴ συζήτηση δέ πού ἔκαμαν, ὁ αὐτοκράτορας διαπίστωσε ὅτι ὁ Ἅγιος δέν ἦταν διατεθειμένος νὰ ἀρνηθεῖ τὸ Χριστό σέ καμιὰ περίπτωση. Κατόπιν τούτου, ὁ τύραννος αὐτός πρόσταξε καὶ τὸν ὑπέβαλαν σέ φοβερὰ καὶ ἀνήκουστα βασανιστήρια, τὰ ὁποῖα ὁ ἅγιος Μάρτυς καὶ ὑπέμεινε

* Γεωργίου Δ. Παπαδημητρόπουλου: Μὲ τοὺς ἁγίους μας. Συναξαριστὴς μηνὸς Ὀκτωβρίου, Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἀθήνα 1995*, σ. 130-132.

μέ υποδειγματική καρτερία. Τελικά ὁ Μαξιμιανός τόν ἔκλεισε στή φυλακή καί πρόσταξε νά τόν ἀφήσουν ἐπί μακρόν χωρίς τροφή καί νερό, ὥστε νά πεθάνει ἀπό τήν πείνα καί τή δίψα.

Ἔτσι λοιπόν ὁ ἅγιος μάρτυς Λουκιανός ἀφοῦ τοῦ στέρησαν ἐπί πολλές ἡμέρες τήν τροφή καί τό νερό στή φυλακή πού βρισκόταν, παρέδωσε τό πνεῦμα του στά χέρια τοῦ Κυρίου καί κοσμήθηκε μέ τόν ἀμάραντο στέφανο τοῦ μαρτυρίου⁴.

Τό τίμιο λείψανο τοῦ Ἁγίου, μέ προ-

σταγή τοῦ αὐτοκράτορα, τό ἔριξαν οἱ εἰδωλολάτρες στή θάλασσα. Προσέδεσαν μάλιστα σ' αὐτό ἕναν ὀγκόλιθο ὥστε νά τό παρασύρει μέ τό βάρος του καί νά μείνει στό βυθό. Ὅμως, μέ θεία ἐνέργεια, ὁ λίθος λύθηκε καί ἕνα δελφίνι πῆρε στή ράχη του τό τίμιο λείψανο καί τό ἔβγαλε στή στεριά. Ἀπό ἐκεῖ τό πῆραν οἱ χριστιανοί - μαθητές τοῦ Ἁγίου καί τό ἐνταφίασαν μέ τιμές σέ ἕναν ἐπίσημο τόπο. Στόν τόπο δέ ἐκείνον ἔχτισε ἀργότερα ἡ Ἁγία Ἑλένη περικαλλή ἱερό Ναό πρός τιμήν Του.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ὁ ἅγιος ἱερομάρτυς Λουκιανός γεννήθηκε στά Σαμόσατα τῆς Συρίας, πόλεως πού βρισκόταν στή δεξιά ὄχθη τοῦ Εὐφράτη. Σπούδασε στήν περίφημη Θεολογική σχολή τῆς Ἐδεσσας τῆς Συρίας. Κατά τά μέσα τοῦ 3ου αἰώνα ἐγκαταστάθηκε στήν Ἀντιόχεια. Ἐκεῖ χειροτονήθηκε πρεσβύτερος καί ἴδρυσε τήν ὀνομαστή Θεολογική Σχολή τῆς Ἀντιοχείας. Ἡ Σχολή αὐτή ἐφάρμοζε τήν ἱστορική καί γραμματική μέθοδο γιά τήν ἐρμηνεία τῆς Ἁγίας Γραφῆς.
2. Ὁ ἐκκλησιαστικός ἱστορικός Εὐσέβιος ἔχει γράψει ὅτι ὁ Λουκιανός ὑπῆρξε «ἄνδρας ἄριστος στή ζωή του, ἐγκρατής καί συγκροτημένος στά ἱερά μαθήματα».
3. Ὁ ἱερομάρτυς Λουκιανός κατέγινε ιδιαίτερα μέ τή σπουδή τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἐπιχείρησε τό δυσκολότατο ἔργο τῆς κριτικῆς ἀναθεωρήσεως τῆς Μεταφράσεως τῶν Ὁ (Ἐβδομήκοντα) καί τοῦ

κειμένου τῆς Καινῆς Διαθήκης. Τό λεγόμενο (Παραδεκτό κείμενο) τῆς Καινῆς Διαθήκης ἢ τουλάχιστον τῶν τεσσάρων Εὐαγγελίων, τό ὁποῖο καί σήμερα χρησιμοποιεῖται εὐρέως στήν Ἐκκλησία, προέρχεται κατά πᾶσαν πιθανότητα ἀπό τήν ἐργασία τοῦ Λουκιανοῦ. Ἐκτεταμένα ἀποσπάσματα τῆς κριτικῆς ἐργασίας τοῦ Λουκιανοῦ βρίσκονται στά ἔργα τοῦ ἱεροῦ Χρυσόστομου καί τοῦ Θεοδωρήτου Κύρου. Ὁ Λουκιανός ἔγραψε ἐπίσης Ἐπιστολές, Περί Πίστεως καί Σύμβολο Πίστεως, τά ὁποῖα χάθηκαν καί δέν ὑπάρχουν σήμερα.

4. Ὁ ἅγιος Λουκιανός ὑπέστη μαρτυρικό θάνατο τό 312, κατά τόν διωγμό πού κήρυξε ἐναντίον τοῦ Χριστιανισμοῦ ὁ αὐτοκράτορας Μαξιμίνος (307-313.). Ἐσφαλμένως στό Συναξάριο ἀναγράφεται ὅτι ὁ Ἅγιος μαρτύρησε ἐπί Μαξιμιανοῦ (286-305).

Ἐπιμέλεια: Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

Ἀξιότιμε κ. Διευθυντά,

Γνωρίζουμε ὅτι πολλοί ἀδελφοί μας ἀσφυκτιοῦν οἰκονομικά καί ἄλλοι βρίσκονται σέ ἔνδεια ἢ στά ὅρια τῆς φτώχειας, γεγονός πού ἐπιτείνεται ἀπό τόν μεγάλο ἀριθμό τῶν μεταναστῶν στίς τάξεις τους. Ἡ ἀπελπισία, ἡ ἀνασφάλεια, τά οἰκονομικά ἀδιέξοδα, μέ τίς βιοτικές ἐπιπτώσεις τους στήν καθημερινή ζωή τοῦ λαοῦ μας, ἀφοροῦν σέ ὅλη τήν κοινωνία, ἀφοῦ δέν βρίσκονται ἀπό τή μία πλευρά τοῦ δρόμου τά θύματα κι ἀπό τήν ἄλλη ὅσοι παρακολουθοῦν τό δράμα τῶν ἄλλων, ἀλλά ὅλοι συνοδοιποροῦντες ὑφιστάμεθα συνέπειες μέ κοινό ἀντίκτυπο.

Μέσα ὅμως σέ αὐτόν τόν κατατρεγμό, μέσα σ' αὐτήν τήν ἀβεβαιότητα, μέσα σέ αὐτήν τήν κοινωνική ἀναλγησία, καί τοῦτο μέσα ἀπό τήν (ἀγαπητή) Εὐρωπαϊκή Ἐνωση, ἔρχεται μία ἡλιαχτίδα νά θερμάνει ψυχές παγωμένες, νά ἀφυπνίσει συνειδήσεις, νά δώσει χεῖρα βοθηίας, νά τονώσει μέ τόν λόγο, λόγο μεστό, λόγο ἔναργῆ καί μέ τά ἔργα της, τίς πεσμένες ἀνθρώπινες ὑπάρξεις, καί τοῦτο εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

Εἶναι ἡ Ἑλλαδική Ἐκκλησία μέ τό φιλανθρωπικό της ἔργο. Τό ἔργο της πού ἔχει τήν ἀφετηρίαν καί τήν ἀρχήν του, ἀπό τήν Φιλανθρωπικήν Διακονίαν τῶν χρόνων τῆς πρώτης περιόδου τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἔργον πολύπλευρον καί πολυσχιδές.

Γιά τήν Ἐκκλησία μας κάθε ἄνθρωπος εἶναι μοναδική καί ἀνεπανάληπτη προσωπικότητα κατ' εἰκόνα Θεοῦ, ἀσχέτως χρώματος, γλώσσας, θρησκείας καί πολιτισμικῶν καταβολῶν, γεγονός πού ἐπιτάσσει τήν εἰλικρινῆ διακονία τοῦ ἀνθρώπου σέ πλήρη ἀναφορά πρός τόν Δημιουργό του. Καί ἡ Ἐκκλησία εἶναι Σῶμα Χριστοῦ, δηλαδή κοινωνία προσώπων καί πλήρωμα μελῶν ἐν ἀγάπῃ, κατὰ τό πρότυπο τῆς Τριαδικῆς σχέσεως: «Καί εἴτε πάσχει ἕν μέλος, συμπάσχει πάντα τά μέλη».

Ἡ Ἐκκλησία διδάσκει τήν προστασία τοῦ πάσχοντος καί τήν κοινωνική ἀλληλεγγύη, ὄχι ὡς πολιτικό πρόγραμμα, οὔτε ὡς μία ἀπλή δέσμη προτάσεων. Γιά τήν Ἐκκλησία, οἱ φτωχοί εἶναι «οἱ θυρωροί τῆς βασιλείας (τοῦ Θεοῦ), οἱ ἀνοίγοντες τάς θύρας τοῖς χρηστοῖς, καί κλείοντες τοῖς δυσκόλοις καί μισανθρώποις» (Γρηγόριος Νύσσης, Περί εὐποιίας).

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, προκειμένου νά καταπολεμηθεῖ ὁ κοινωνικός ἀποκλεισμός, νά ἐκλείψουν τέτοιες ἀδικίες καί στρεβλώσεις καί νά ἐμπεδωθεῖ τό μήνυμα της κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης, δραστηριοποιεῖται σήμερα σέ πολλούς τομεῖς διακονίας καί μέριμνας μέσῳ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καί τῶν κατὰ τόπους Ἱερῶν Μητροπόλεων. Δημιουργεῖ κέντρα κοινωνικῆς συμπαρα-

στάσεως καί εύρέσεως έργασίας, φοιτητικά οικοτροφεία καί κέντρα νεότητας. Χρηματοδοτεί ξενώνες άστέγων, ιδρύματα συμπαραστάσεως άπόρων καί αγάμων μητέρων, γηροκομεία, στέγες γερόντων, βρεφονηπιακούς καί παιδικούς σταθμούς για παροχή ύπηρεσιών στους έχοντες ανάγκη. Δίνει ύποτροφίες σέ ένδεείς νέους καί νέες για σπουδές. Παρέχει ένδυση, στέγη καί τροφή, σέ άπορους, Έλληνες καί άλλοδαπούς. Μέ τά ένοριακά φιλόπτωχα ταμεία βρίσκονται στό πλευρό καθενός πού έχει ανάγκη. Μέσω λοιπόν τής ποιμαντικής καί τής προνοιακής της δράσης, ή Έκκλησία πάντοτε συμπαραστάτης τής Πολιτείας, άρωγός σέ κάθε δοκιμαζόμενο άνθρωπο, προσπαθεί νά έγκαθιδρύσει στην πράξη τήν άληθινή κοινωνία έν αγάπη καί, έπ' έλπίδι, νά άπαλείψει τήν άπόρριψη έξαιτίας τής φτώχειας καί τόν κοινωνικό άποκλεισμό.

Η Έκκλησία θεωρεί τόν μεγάλο θησαυρό, όχι τήν εύνοια τών ισχυρών τής γής, αλλά τόν πόνο τών ανθρώπων. Οί πονεμένοι είναι τά πιό ιερά σκεύη τής Έκκλησίας, όπως μάς λέγει πεφωτισμένος Ίεράρχης μέ βαθιά θεολογική σκέψη. Θά συνεχίζει ή Έκκλησία τήν μεγάλη της προσφορά στηριζομένη στην εύαισθησίαν του Έλληνικού λαού.

Μέ αγάπη Χριστού

π. Δημ. Λυμπερόπουλος

Συντ. ιερέυς Ί. Μ. Μαντινείας καί Κυνουρίας
Τρίπολη

Άξιότιμε κ. Διευθυντά,

Ο Ζοζέ Σαραμάγκου, πορτογάλος συγγραφέας, βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας 1977, κομμουνιστής, φυλακισμένος, έξόριστος σέ νησί, ως τήν

πτώση τής χούντας, άθεος, αλλά εύλαβής άθεος, είχε γράψει: «Τό ότι είμαι άθεος δέν σημαίνει ότι μπορώ νά ζώ έξω από μιά κοινωνία, πού οικοδομήθηκε πάνω σέ μιά θρησκεία, στην προκειμένη περίπτωση τήν χριστιανική. Είναι άλήθεια, ότι ο Θεός για μένα δέν ύπάρχει. Τό γεγονός όμως ότι ύπάρχει για άλλους, τόν κάνει νά ύπάρχει...».

Έρώτηση:

«Η σφαγή τών νηπίων από τόν Ήρώδη είναι έντελώς παράλογη. Ίσως είναι ένας μύθος. Τό γεγονός είναι, ότι αυτόν τόν πιθανό μύθο τόν έχομε μπροστά μας. Τί συμβαίνει; Ο Ίωσήφ δέχεται τό μήνυμα, ότι επίκειται ή σφαγή καί τό μόνο πού του περνάει από τό μυαλό νά κάνει είναι νά πάρει τήν οικογένειά του καί νά φύγει. Δέν κάνει όμως τό φυσικότερο, αυτό πού θά κάνατε σεις καί έγώ, νά ειδοποιήσει δηλαδή όλους τούς κατοίκους για τό επικείμενο κακό, έτσι ώστε νά γλιτώσουν. Όχι, φεύγει μέ τήν ήσυχία του. Κι όχι μόνον αυτό. Μετά τή σφαγή τών νηπίων δέν εκδηλώνεται ή παραμικρή έκφραση τύψεων. Σά νά μή είχε συμβεί τίποτα... Είναι μόνον μιά σκέψη, γύρω από τήν ένοχή καί τήν ευθύνη». («Πνευματική Ζωή», τεύχος Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου 2010, σελ. 38-39).

Θά παρακαλούσα τούς άποδέκτες του περιοδικού μας: Μελετήστε τό έρώτημα αυτό του σκεπτομένου ανθρώπου καί από τήν όποια τοποθέτησή σας σέ γνώσεις από τή θεολογία του χριστιανισμού, θελήσετε νά μου δώσετε μιά άπάντηση. Κάπου θά ύπάρχει άπάντηση στό έρώτημα. Κάποιος πατέρας τής Έκκλησίας θά άσχολήθηκε μέ τό θέμα.

Ίερέυς Κωνσταντίνος Χαλβατζάκης,
Φωκαίας 2, Καλαμαριά 551 33

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ

Ἐπιμέλεια: Σταῦρος Τερζῆς

- Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Θεία Εὐχαριστία. Γιά τό νόημα καί τή σημασία τοῦ ἱεροῦ μυστηρίου τῆς θείας κοινωνίας (ἀπόδοση π. Ἡλίας Διακουμάκος)*, ἐκδ. Παρρησία, Ἀθήνα 2011.
- Ἁγίου Φιλαρέτου Μόσχας, *Ἡ θεολογία τῆς καρδιάς. Κηρύγματα καί ὁμιλίες*, ἐκδ. Ἴνδικτος, Ἀθήνα 2008.
- Γρηγορίου ἱερομονάχου, *Οἱ ἀσθένειες καί ὁ πιστός*, ἐκδ. Ἱερὸν Κουτλουμουσιανόν Κελλίον Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Ἅγιον Ὄρος 2008.
- Τοῦ ἰδίου, *Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν*, ἐκδ. Ἱερὸν Κουτλουμουσιανόν Κελλίον Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Ἅγιον Ὄρος 2009.
- † Διονυσίου, Μητροπολίτου Τρίκκης καί Σταγῶν, *Ὁ πιστός οἰκονόμος (Ἐγκόλπιον Ἱερώως)*, ἐκδ. Ἱερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Βυτουμᾶ, Καλαμπάκα 2010 (6η ἐκδ.).
- Ζηζιούλα Ἰωάννη (Μητροπολίτου Περγάμου), *Εὐχαριστίας Ἐξεμπλᾶριον (β' ἐκδ. ἐπηξημένη)*, ἐκδ. Ἱερά Ἀνδρώα Κοινοβιακή Μονή Ἁγίας Παρασκευῆς Μαζίου Μεγάρων, Μέγαρο 2011.
- Μωσῆος Ἁγιορείτου μοναχοῦ, *Ὁ Μακάριος Γέροντας Γεώργιος Καρσλίδης (1901-1958)*, ἐκδ. Ἰ. Μ. Ἀναλήψεως τοῦ Σωτῆρος Ταξιάρχαι (Σίψα), Δράμα 2010.
- Νικολάου, Μητροπολίτου Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς, *Ἐκεῖ πού δέν φαίνεται ὁ Θεός*, ἐκδ. Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς, Ἀθήνα 2010.
- Παπαγεωργίου Μάκη, *Παιδί καί internet. Ὅλα ὅσα πρέπει νά γνωρίζουμε γιά μία δημιουργική καί ἀσφαλῆ χρήση τοῦ διαδικτύου*, ἐκδ. Ἐν Πλῶ, Ἀθήνα 2010.
- Πάσχου Π. – Ἄλεξ. Σταυρόπουλου, *Ὁ ἱερομόναχος π. Εὐσέβιος Βίττης. Ἀπό τὸν Βίο καί τό Ἔργο του*, ἐκδ. «Καινούργια Γῆ», Ἀθήνα 2011.
- Στογιάννοβιτς Ἀλεξάνδρου, *Δόγμα καί πνευματικότητα στή θεολογία τοῦ Ἁγίου Ἰουστίνου Πόποβιτς*, ἐκδ. Μυθονία, Θεσσαλονίκη 2011.
- Συλλογικό ἔργο, *Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν Πατέρων (μέ νεοελληνική μετάφραση)*, τόμος Α', ἐκδ. Ἰ. Μ. Κοιμήσεως Θεοτόκου Μπούρα, Ἀρκαδία 2010.
- Συλλογικό ἔργο, *Γιά μία οἰκονομία μέ ἀνθρώπινο πρόσωπο*, ἐκδ. Γραφείου-Ἰδρύματος Νεότητας Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, Ἀθήνα 2011.
- Συλλογικός τόμος, *Θεραπείαν προσάγοντες. Εἰσαγωγή στήν ποιμαντική διακονία στό χῶρο τῆς υἰείας*, ἐκδ. Δίκτυο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γιά τήν Ποιμαντική διακονία, Ἀρμός, Ἀθήνα 2011.
- Σωτηροπούλου Χαραλάμπους, *Νηπτική θεολογία καί Ζωή. Βασικά στοιχεῖα καί ἀρετές τῆς κατά Χριστόν ζωῆς καί ἡ σημασία τους κατά τοὺς Νηπτικούς πατέρες*, ἐκδ. Σταυροπηγιακή καί Συνοδική Ἱερά Μονή Ὁσίου Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου, Κάλαμος 2009.
- Φίλια Γεωργίου, *Ἐκκλησιαστική Ρητορική καί ἐκφορά τοῦ σύγχρονου θεολογικοῦ Λόγου*, ἐκδ. Γρηγόρη, Ἀθήνα 2008.

- ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΧΕΛΩΟΥ ΕΥΘΥΜΙΟΥ (Κ. ΣΤΥΛΙΟΥ): «*Άγαπητέ Συμπρεσβύτερε*», *Επισκοπικά Γράμματα*, Σαΐτης, Ἀθήνα 2011.

Τά κείμενα πού περιλαμβάνει τό βιβλίο αὐτό ἔχουν ἐμφανιστεῖ σέ μεγάλο ποσοστό ἀπό τίς σελίδες τοῦ «Ἐφημερίου» στό διάστημα 2005-2009 καί ὑπό μορφή ἐπιστολῆς ἀπευθύνονται πρὸς τοὺς ἐφημερίους συνιστώντας τό ἀπόσταγμα τῆς ἐμπειρίας τοῦ συγγραφέα. Μὲ ἐφόδιο τὴν μακρόχρονη προσφορά του στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, σαφήνεια, πατρική καί προτρεπτική διάθεση προσεγγίζεται τό πνευματικό, λατρευτικό, κοινωνικό καί ποιμαντικό ἔργο τῶν κληρικῶν, προσφέρονται ιδέες καί λύσεις γιὰ τὰ θέματα πού προκύπτουν στὴν καθημερινή ἄσκηση τοῦ λειτουργήματός τους ἀλλὰ καί στὴν οἰκογενειακή τους ζωὴ. Ἡ χωρὶς περιττολογίες, μέ σύντομες φράσεις καί παράθεση μικρῶν ἀποσπασμάτων ἀπὸ τὰ Εὐαγγέλια καί τίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων διατύπωση τῶν σκέψεων τοῦ συγγραφέα χαρακτηρίζει τό κείμενο, τό ὁποῖο θά μπορούσαμε νά περιγράψουμε μέ τρεῖς λέξεις ὡς *κώδικα ἐφημεριακῆς συμπεριφορᾶς*. Ἐνα κείμενο κατανοητό, χωρὶς κηρυκτικό χρῶμα ἀλλὰ μέ σκοπὸ τὴν μετάδοση τῆς μακρόχρονης πείρας καί τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ Σεβασμιωτάτου γιὰ τὴν οὐσιαστικὴ ἀνύψωση τοῦ ἔργου τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου.

- ΠΑΥΛΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ: *Λαυριωτικὸν Ἁγιολόγιον*, Ἱερά Μονὴ Μεγίστης Λαύρας, Ἁγιον Ὄρος 2010.

Μία μεγάλη πινακοθήκη ἀγίων, ὁσίων, ὁσιομαρτύρων, νεομαρτύρων καί ἱερομαρτύρων, οἱ ὁποῖοι συνδέονται μέ τὴν ἀγιολογικὴ παράδοση τῆς Ἱ. Μονῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ Ἁγίου Ὄρους, εἶναι τό περιεχόμενο τοῦ πονήματος τοῦ Μοναχοῦ Παύλου Λαυριώτου, πού προσθέτει ἕναν ἀκόμη ἀξιόλογο τίτλο στὴ σειρά μελετῶν, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται στὴν ἱστορία τοῦ Ἁγιωνύμου Ὄρους. Ἀπὸ τὸν θεμελιωτὴ τοῦ ἀγιορείτικου μοναχισμοῦ Ἅγιο Ἀθανάσιο τὸν Ἀθωνίτη ὡς τὸν Πορφύριο τὸν Καυσοκαλυβίτη καί τὸν Ἐφραίμ τὸν Κατουναχιώτη, μία τεράστια σειρά σημαντικῶν μορφῶν, στίς ὁποῖες περιλαμβάνονται ἀναστήματα ὅπως ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ὁ Μάξιμος Καυσοκαλυβίτης, ὁ Ἰωάννης Κουκουζέλης, ἱστοροῦνται μέ γνώση βιβλιογραφική, ὑπομνηματισμὸ, χρῆση ἀρχαικοῦ ὕλικου καί μέ ἐπιμελημένη, ἀλλὰ καί γλαφυρὴ γραφή. Ὁ συγγραφέας ἐπιτυγχάνει, διαθέτοντας συγγραφικὴ ἐμπειρία καί βαθειὰ γνώση τοῦ ἀντικειμένου του, νά ἱκανοποιήσῃ τόσο τὸν ἐπιστήμονα πού θά ἤθελε νά ἀναζητήσῃ πληροφορίες σχετικὲς μέ τό θέμα, ἀλλὰ καί τὸν ἀπλό ἀναγνώστη πού ἐπιθυμεῖ «λόγον ἀγαθόν», ὁ ὁποῖος προκύπτει ἀπὸ τὴν βιωτὴ καί τὴν διδασκαλία τῶσων γνωστῶν, περισσότερο ἢ λιγότερο, «ἀστέρων πο-

λυφώτων καί θεραπόντων ἀρίστων τῆς τοῦ Κυρίου Μητρός καί φίλων πιστοτάτων τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ», γιά νά παραφράσουμε τό ἀπόσπασμα πού παραθέτει ὁ π. Παῦλος ἀπό Λόγο Ἐγκωμιαστικό στόν πρόλογο τοῦ βιβλίου. Ἡ μέ μέτρο εἰκονογράφηση τοῦ κειμένου περιλαμβάνει τμήματα σημαντικῶν ἁγιογραφικῶν ἔργων καί εἰκόνες, ἀπό τό Ἅγιον Ὄρος κυρίως, καί συμβάλλει στή δημιουργία κλίματος πού ὀδηγεῖ πλησιέστερα στό παρηγορητικό, σέ καιρούς πνευματικῆς πενίας, «Περιβόλι τῆς Παναγίας».

○ ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΕΡ. ΣΙΑΣΟΥ: *Οἱ Ἅγιοι τῆς Αἰτωλοακαρνανίας - Ἅγιες Μορφές - Πρότυπα τῆς Χριστιανικῆς Πίστης*, Μεσολόγγι 2009.

Καταγραφή καί προσέγγιση τῶν ἁγίων μορφῶν τῆς Ὁρθοδοξίας πού ἀναδειχθήκαν στήν ἁγιοτόκο Αἰτωλοακαρνανία παρουσιάζει μέ τήν προσεγμένη ἁγιολογική μελέτη του ὁ ἐκπαιδευτικός συγγραφέας. Εἶναι γνωστό ὅτι στήν περιοχή αὐτή πολλοί ἅγιοι πατέρες, ἀσκητές, μάρτυρες, ὁμολογητές, νεομάρτυρες γεννήθηκαν ἢ ἀσκήθηκαν, ἁγιάστηκαν, μαρτύρησαν. Μεταξύ αὐτῶν πρῶτος ὁ ἰσαπόστολος καί ἔθνομάρτυς Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, ἡ ἀναφορά στόν ὁποῖο καταλαμβάνει μεγάλο μέρος τοῦ πονήματος, καθώς καί ὁ συμπατριώτης του Ἅγιος Εὐγένιος ὁ Αἰτωλός. Θά μπορούσε κάποιος νά χαρακτηρίσει τήν μελέτη ὡς ὀδοιπορικό στούς τόπους ὅπου ἔζησαν καί ἁγίασαν οἱ μορφές αὐτές, μέ ἐξιστόρηση τοῦ βίου καί τοῦ τρόπου τελευτῆς τοῦ καθενός, πλούσιο φωτογραφικό ὕλικό, τά ἀπολυτικά τους μουσικῶς τονισμένα, βιβλιογραφία καί πολλά ἄλλα χρήσιμα σχετικά στοιχεῖα. Ἡ Αἰτωλοακαρνανία, ἄν καί ὡς νομός εἶναι ὁ μεγαλύτερος τῆς Ἑλλάδος, ἀπό πλευρᾶς ἱστορικῆς καί ἀρχαιολογικῆς μελέτης ἔχει, ἄγνωστο γιά ποιούς λόγους, ἀδικηθεῖ ἀλλά ἀρχίζει τά τελευταῖα, κυρίως χρόνια, νά παρατηρεῖται μεγάλη ἐρευνητική δραστηριότητα γύρω ἀπό τήν πνευματική καί πολιτιστική κληρονομιά του. Τά ὡς τώρα στοιχεῖα πού ἔρχονται στό φῶς ἀπό τήν ἔρευνα καί τήν μελέτη τῶν μνημείων κάθε εἴδους καί κάθε ἐποχῆς καθιστοῦν φανερό τό γεγονός, ὅτι ὑπάρχουν πολλά σημαντικά πρόσωπα, γεγονότα καί μνημεῖα γιά νά γίνουν ἀκόμη γνωστά καί νά προστεθοῦν στήν πολιτιστική καί θρησκευτική κληρονομιά μας. Τό βιβλίό τοῦ κ. Σιάσου ἀποτελεῖ συμβολή πρὸς τήν κατεύθυνση αὐτήν.

○ *Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν νηπτικῶν*, νῦν δέ πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα κειμένω τε καί νεοελληνικῇ ἀποδόσει, τ. Α΄. Ἐν Ἀρκαδίᾳ: Ἰ. Μ. Κοιμησεως Θεοτόκου Μπούρα, 2010 (σχ. 18Χ25 ἐκ., σσ. 488).

Μιά ἐξαιρετική ἔκδοση μέ τό πρωτότυπο κείμενο καί τή νεοελληνικῇ ἀπόδοση τοῦ ἀκένωτου πλούτου τῆς Φιλοκαλίας ἀπό τήν αὐθεντική παρουσίαση τῆς ἐκδόσεως τῆς Βενετίας τοῦ 1782 τῶν νηπτικῶν κειμένων, τά ὁποῖα ἐράνισε ὁ ἅγιος Μακάριος, ἐπίσκοπος Κορίνθου ὁ Νοταρᾶς, ἀπό τόν πλοῦτο τῆς πατερικῆς σοφίας, καί ἐπεξεργάσθηκε πρὸς ἔκδοση ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, μέ τήν προσθήκη σήμερα τῆς νεοελληνικῆς ἀποδόσεώς τους. Τό πρωτότυπο κείμενο τῆς Φιλοκαλίας παρουσιάζεται γιά πρώτη φορά μαζί μέ τή νεοελληνικῇ του ἀπόδοση σέ δίστηλη μορφή ἀνά σελίδα, μέ σκοπό τήν ὅσο τό δυνατόν μεγαλύτερη διευκόλυνση τοῦ ἀνα-

γνώστη. Τό ὄλο ἔργο, τό ὁποῖο ἐμπλουτίζεται μέ σημειώσεις, σχόλια καί παραπομπές σέ χωρία τῆς Ἁγίας Γραφῆς στό τέλος κάθε πατερικοῦ λόγου, προλογίζεται ἀπό τόν Σεβ. Μητροπολίτη Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως κ. Ἱερεμία (σσ. 9-17) καί ἀπό τόν Καθηγητή τῆς Δογματικῆς Θεολογίας στό Α.Π.Θ κ. Δημήτριο Τσελεγγίδη (σσ. 19-21). Ἡ ἐντυπωσιακή βιβλιοδεσία τοῦ τόμου εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς μοναχικῆς ἐνασχόλησης μέ τήν παραδοσιακή βιβλιοδεσία. Τό ἔργο θά ὀλοκληρωθεῖ σέ δέκα τόμους. Ὁ πρῶτος τόμος περιλαμβάνει κείμενα τῶν ἁγίων Ἀντωνίου τοῦ μεγάλου, Ἡσαΐου τοῦ ἀναχωρητοῦ, Κασσιανοῦ τοῦ Ρωμαίου, Μάρκου τοῦ ἀσκητοῦ καί τοῦ μοναχοῦ Εὐαγρίου.

ΕΝΟΡΙΑΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ Μεταξύ τῶν πολλῶν καλῶν περιοδικῶν πού λαμβάνουμε παρουσιάζουμε ἐδῶ ἐνδεικτικῶς καί συνοπτικῶς μερικά ἐφημεριακά περιοδικά:

Ἄμπελος, Διμηνιαῖον Ἑνοριακόν Δελτίον Ὁρθοδόξου Διαφωτίσεως τῆς Ἑνορίας Hagen-Ludenscheid (Ι. Ν. Ἀγ. Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου-Ἀγ. Νεκταρίου Λιντενσάιντ), Ἰ. Μ. Γερμανίας. Ὑπεύθυνος: π. Πολύευκτος-Σταῦρος Γεωργακάκης. Μᾶς ἀρέσει, ἐκτός ἀπό τήν ποικιλία εἰδησεογραφικοῦ καί φωτογραφικοῦ ὕλικου, ἡ διατήρηση τοῦ πολυτονικοῦ στή γραφή, πού δέν ἐμποδίζεται ἀπό τίς δυσκολίες τῆς ξενιτιάς!

Ἑνοριακή Παρουσία, Περιοδική Ἐκδοση τῆς Ἑνορίας Καθεδρικοῦ Ναοῦ Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου τῆς Ἰ. Μ. Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου. Ὑπεύθυνος: π. Χαράλαμπος Καμαλάκης. Μέ ἐνδιαφέροντα κείμενα πατερικά, ἐνοριακά, βιβλικά, κοινωνικά, ἀντιαιρετικά, ὀρθόδοξης θεολογίας, τέχνης, λογοτεχνίας, ἐόρτια, τοπικές καί ἄλλες εἰδήσεις, ἰδιαίτερα ἐπιμελημένο. Κάτι πολύ περισσότερο ἀπό ἕνα ἀπλό ἐνοριακό ἔντυπο.

Φῶς Ἰλαρόν, Μηνιαῖο Ἐντυπο Ἑνοριακῆς Ὑποδομῆς Ἰ. Ν. Ἀγίας Μαρίνης Ἐκάλης τῆς Ἰ. Μ. Κηφισίας καί Ὁρωποῦ. Ὑπεύθυνος: π. Κωνσταντῖνος Φιοράκης. Ἀπλό, καλαίσθητο τετρασέλιδο διμηνιαῖο ἔντυπο μέ σαφές καί ἐνδιαφέρον πάντοτε ὕλικό οἰκοδομῆς, γραμμένο μέ μεράκι καί γνώση. Περιεκτικό τό τελευταῖο τεῦχος ἀφιερωμένο στήν Παναγία Σουμελά.

Φωνή τῆς Ἑνορίας, Τρίμηνο περιοδικό Ἑνορίας Τιμίου Προδρόμου Λισβορίου Λέσβου τῆς Ἰ. Μ. Μυτιλήνης. Ἐκδότης: π. Γεώργιος Ἀλεντᾶς. Καλή προσπάθεια ἐνοριακῆς περιοδικῆς παρουσίας μέ ἐνδιαφέροντα θέματα ἀπό τήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἐνορίας, τῆς ἱστορίας, τῶν ἀνθρώπων καί τῶν παιδιῶν τῆς περιοχῆς.

Πυρσός, Περιοδική Ἐκδοση Πνευματικῆς Μαρτυρίας τοῦ Ἰ. Ν. Παναγίας Παλουριώτισσας Λευκωσίας Κύπρου. Ἐνα ἄλλο εἶδος ἐνοριακοῦ ἔντυπο, πολύ συγκινητικό, πολύ ἐνδιαφέρον, μέ πολλή ἀνθρωπιά καί πολλή ποίηση, μέ συναξάρι καί εὐαγγελική περικοπή καί πατερικό κείμενο καί σκέψεις καί προσευχές. «Τό ξέρεις καλά: Σέ μία στιγμή ἔχουν χαθεῖ πολλά καί ἔχουν κερδηθεῖ ἀκόμη περισσότερα. Εἶναι ἐκεῖνες οἱ στιγμές πού διαστέλλονται ὥσπου νά γίνουν μία αἰωνιότητα», τοῦ Ἡλία Λιαμῆ καρφίτσωμένο σέ μία γωνιά σελίδας τοῦ Πυρσοῦ.

ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΑ

Πρωτ. Γεώργιος Βαμβακίδης
Γενικός Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος
Ἰ. Μ. Ζιχνῶν καί Νευροκοπίου
Ἐκπρόσωπος Τύπου Ι.Σ.Κ.Ε.

ΣΥΜΦΩΝΑ μέ τά τελευταῖα μέτρα πού ἔχει λάβει ἡ Κυβέρνηση γιά τή μείωση τῶν μισθῶν στόν εὐρύτερο δημόσιο τομέα, πρέπει νά γνωρίζουν οἱ ἀδελφοί μας Κληρικοί, ὅτι ἔχουν ἐπέλθει σημαντικές ἀλλαγές στόν τρόπο ἔκδοσης τῶν μισθοδοτικῶν καταστάσεων τῶν Κληρικῶν.

Κατ' ἀρχήν, ὁ τρόπος λειτουργίας τῆς Ε.Α.Π. (Ἐνιαίας Ἀρχῆς Πληρωμῶν) ἔχει ἐπιβάλει σημαντικές ἀλλαγές στό σύστημα ἔκδοσης τῶν μισθοδοτικῶν καταστάσεων, ἀρκετοί ἐκκαθαριστές ἀποδοχῶν τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων ἤδη ἔχουν ἀρχίσει νά τίς ἐφαρμόζουν, ἐξυπακούεται ὅτι αὐτό πρέπει νά γίνει ἀπό τό σύνολο τῶν ἐκκαθαριστῶν ὄλων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων. Γιά τό λόγο αὐτό, πρέπει κάθε Ἱερά Μητρόπολις νά ἐλέγξει λεπτομερῶς τίς μισθοδοτικές καταστάσεις πού ἐκδίδει.

Σύμφωνα μέ τό νομοθετικό πλαίσιο γιά τίς μισθοδοσίες, ἐνημερώνουμε τοὺς ἀγαπητούς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς, ὅτι ἔχουν εἰσαχθεῖ νέες εἰσφορές ὑπέρ Τ.Π.Δ.Υ. 1% καί ὑπέρ ἀνεργείας 2%, οἱ ὁποῖες ὅμως πρέπει νά κρατηθοῦν μέ ἀναδρομική ἰσχὺ ἀπό 1.1.2011. Αὐτό ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα, γιά τοὺς μῆνες Ὀκτώβριο, Νοέμβριο, καί Δεκέμβριο τοῦ 2011 οἱ ἐκκαθαριστές τῶν καταστάσεων νά κάνουν κρατήσεις 4% ὑπέρ Τ.Π.Δ.Υ. καί 8% ὑπέρ ἀνεργείας.

Σύμφωνα μέ τά παραπάνω, θά ἐπέλθει γιά τοὺς ὡς ἄνω τρεῖς μῆνες σημαντική μείωση τῶν ἀποδοχῶν καί τῶν Ἐφημερίων τῆς τάξεως περίπου τῶν 200 μέ 250 € κατά μῆνα. Διευκρινίζεται ὅτι, γιά ὅσους δέν ὑπάγονται στό Τ.Π.Δ.Υ. οἱ ἴδιες κρατήσεις θά τηρηθοῦν ὑπέρ ΟΑΕΔ.

Ἐπίσης ὑπενθυμίζουμε ὅτι τό ἀφορολόγητο ἔχει κατέβει σημαντικά, (5.000,00), μόνο γιά μισθοδοτούμενους κάτω τῶν 30 ἐτῶν ἔχει παραμείνει στά 9.500,00 €. Ἐπίσης πρέπει νά γνωρίζουν οἱ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί ὅτι, γιά τοὺς ἐπόμενους τρεῖς μῆνες, τό ἐπίδομα εἰδικοῦ λειτουργήματος θά μηδενιστεῖ, προκειμένου νά ἐπιτευχθεῖ ἡ μείωση τοῦ 50% πού ἰσχύει ἀναδρομικά ἀπό 1.7.2011.

Στό ἐπόμενο τεῦχος θά δημοσιεύσουμε πίνακα, ὁ ὁποῖος θά εἶναι συμβατός μέ τίς ἀπαιτήσεις τῆς Ε.Α.Π.

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοκ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Α.Θ.
Αριθμός Άδειας
10

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Άθήναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203